

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Кафедра міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

Кваліфікаційна робота бакалавра

на тему: **«ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ЯК СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОЇ
БЕЗПЕКИ НІМЕЧЧИНИ»**

Виконала:

студентка 4-го курсу, групи УО-41
спеціальності 292-

«Міжнародні економічні
відносини»

освітньої програми «Міжнародні
економічні відносини»

першого(бакалаврського) рівня вищої
освіти

Долгальова А.Є.

Керівник:

к.е.н., доц.

Непрядкіна Н. В.

Рецензент:

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Кафедра міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Спеціальність 292 - «Міжнародні економічні відносини»
Освітня програма - «Міжнародні економічні відносини»

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. завідувача кафедри
міжнародних економічних
відносин імені Артура Голікова
Марченко І.С.

«___» _____ 2024 року

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Долгальовій Анні Євгенівні

1. Тема роботи: «Фінансова безпека як складова безпеки Німеччини»
керівник роботи к.е.н., доц. Непрядкіна Наталія Василівна
затверджені наказом ректора університету від «24» січня 2024 року,
№4002-5/162 .

2. Строк подання студентом роботи 27.05.2024 р.

3. Перелік питань, які потрібно розробити:

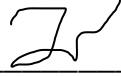
- Розглянути наукові підходи до визначення сутності фінансової безпеки;
- Визначити роль фінансової безпеки в економічній стабільності країни;
- Дослідити сучасний стан фінансової інфраструктури Німеччини;
- Проаналізувати роль німецьких фінансових банківських і небанківських установ у забезпеченні стабільності економіки держави;
- Дослідити забезпечення стійкості фінансової системи Німеччини в сучасних умовах.

4. План роботи

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи
1.	Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇН СВІТУ
2.	Розділ 2. ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ НІМЕЧЧИНИ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

5. Дата видачі завдання 01 грудня 2023 року.

Студент Долгальова А.Є.

Керівник роботи Непрядкіна Н.В.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇН СВІТУ	7
1.1. Наукові підходи до визначення сутності фінансової безпеки	7
1.2. Роль фінансової безпеки в економічній стабільності країни	17
Висновки першого розділу	22
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ НІМЕЧЧИНИ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ	23
2.1. Сучасний стан фінансової інфраструктури Німеччини	23
2.2. Роль німецьких фінансових банківських і небанківських установ у забезпеченні стабільності економіки держави	32
2.3 Забезпечення стійкості фінансової системи Німеччини в сучасних умовах	43
Висновки до другого розділу	52
ВИСНОВКИ	54
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	58

ВСТУП

Актуальність обраної теми. У світі зростає важливість економічної безпеки країн, оскільки глобальні виклики, такі як економічна нестабільність, фінансові кризи та інші економічні труднощі, можуть впливати на стан країн і їхню безпеку. Аналіз фінансової безпеки Німеччини є актуальним та важливим завданням для розуміння механізмів, які забезпечують економічну стійкість країни та її роль у глобальному фінансовому середовищі.

Вивченням різнопланових аспектів фінансової безпеки як складової економічної безпеки Німеччини займалися багато вітчизняних вчених, зокрема такі як: Барановський О. І., Дмитренко Е., Єпіфанов А. О., Єрмошенко М. М., Живко З. Б., Павлів М. М., Шевчук І. В. та інші.

Метою кваліфікаційної роботи є визначення ролі фінансової безпеки у забезпеченні загальної економічної безпеки Німеччини.

Досягнення поставленої мети зумовлює використання **таких завдань**:

- вивчити наукові підходи до визначення сутності фінансової безпеки;
- визначити роль фінансової безпеки в економічній стабільності країни;
- дослідити сучасний стан фінансової інфраструктури Німеччини;
- проаналізувати роль німецьких фінансових банківських і небанківських установ у забезпеченні стабільності економіки держави;
- дослідити забезпечення стійкості фінансової системи Німеччини в сучасних умовах.

Об'єктом дослідження є фінансова безпека країн світу.

Предмет дослідження – особливості фінансової безпеки як складової економічної безпеки Німеччини.

У процесі роботи було використано сукупність загальнонаукових **методів дослідження**: діалектичний, теоретичного узагальнення, абстрактно-логічний, системного аналізу, статистичного аналізу та синтезу, дедукції та індукції.

Інформаційна база дослідження. Дипломна робота включає наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених (статті, монографії, автореферати та дисертації), матеріали мережі Інтернет та власні спостереження автора.

Структурно робота складається зі вступу, двох розділів, висновків; містить 65 сторінок загального обсягу, 11 таблиць та 8 рисунків. Список джерел містить 62 найменування літератури.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇН СВІТУ

1.1. Наукові підходи до визначення сутності фінансової безпеки

Фінансова безпека країн є невід'ємною частиною їхнього стабільного розвитку та впливає на глобальний економічний ландшафт. Дослідження теоретичних аспектів фінансової безпеки визначає основи, на яких ґрунтується розуміння та управління фінансовими ризиками, забезпечуючи стійкість національних та світових економічних систем.

Перш за все, слід звернутися до поняття фінансової безпеки. Фінансова безпека визначається як стан фінансового забезпечення та стійкості особи, сім'ї, підприємства чи країни, який дозволяє їм витримувати економічні виклики та переживати економічний спад без значних втрат або погіршення їх фінансового становища. Фінансова безпека включає в себе ряд аспектів, таких як наявність коштів, необхідних для покриття поточних потреб або забезпечення майбутнього, розуміння та ефективне управління фінансами, вжиття заходів для мінімізації впливу ризиків та наявність джерела доходу, яке забезпечує постійний потік коштів[1; 27].

Для фінансової безпеки важливо мати ефективний бюджет, збереження та інвестиції, а також здатність управляти боргами. Освіта у галузі фінансів, вміння планувати на майбутнє та адаптуватися до змін у фінансовому оточенні також є ключовими елементами фінансової безпеки. Крім того, страхування та інші інструменти фінансового захисту можуть значно зменшити ризики та забезпечити фінансову безпеку в разі непередбачених обставин. Розглянемо особливості фінансової безпеки (див. табл.1.1).

Таблиця 1.1

Особливості фінансової безпеки

Особливість	Опис
Ефективність управління	Спроможність ефективно керувати фінансовими ресурсами та ризиками.
Диверсифікація портфеля	Розподіл активів між різними видами інвестицій для зменшення ризиків.
Ліквідність активів	Здатність швидко перетворити активи в готівку без втрати вартості.
Розгортання резервів	Створення фінансових резервів для подолання непередбачуваних ситуацій.
Фінансова грамотність	Розвиток фінансової грамотності серед працівників та населення.
Контроль над боргами	Раціональне використання позичених коштів та контроль над борговими зобов'язаннями.
Адекватна оцінка ризиків	Систематична оцінка ризиків для виявлення та зменшення можливих загроз.
Захист від шахрайства та кіберзлочинів	Впровадження заходів для захисту фінансових активів від кіберзлочинців.
Планування пенсійних виплат	Створення системи пенсійного забезпечення для забезпечення стабільності у старості.
Стратегічне планування	Розробка довгострокових фінансових стратегій для досягнення цілей організації чи особи.

Джерело: складено автором на основі [2; 4, с. 374; 6].

Це комплексний термін, який охоплює здатність країни ефективно управляти своїми фінансами, мінімізувати ризики та забезпечувати стійкість фінансового сектору. Основними компонентами фінансової безпеки є стабільність валюти, ліквідність фінансових ринків, ефективне управління бюджетом, а також регулювання та нагляд за фінансовим сектором.

Важливим елементом теорії фінансової безпеки є розгляд різних рівнів впливу. На мікрорівні це означає захист індивідів та підприємств від фінансових ризиків (див. табл. 1.2). На макрорівні – це забезпечення стабільності національної економіки та здатності витримувати зовнішні та внутрішні виклики (див. табл. 1.3). Глобальний рівень включає в себе співпрацю між країнами для забезпечення стійкості світової фінансової системи (див табл. 1.4) [1; 6; 28].

Таблиця 1.2

Основні аспекти захисту індивідів та підприємств від фінансових ризиків

Аспект	Захист індивідів	Захист підприємств
Страховання	Придбання страхових полісів на життя, майно тощо	Укладення страхових контрактів на майнові ризики
Резервні фонди	Створення особистого фінансового резерву	Формування резервних фондів на випадок кризи
Диверсифікація інвестицій	Розподіл інвестицій між різними класами активів	Диверсифікація портфеля виробничих активів
Бюджетування	Створення особистого бюджету і фінансового плану	Розробка бюджетів і планів для підприємства
Ефективне управління боргами	Обережне використання кредитів і боргів	Управління корпоративними фінансовими зобов'язаннями
Фінансова грамотність	Навчання фінансової грамотності і планування	Тренінги для фінансових керівників та бухгалтерів

Джерело: складено автором на основі [7; 9; 11, с. 64].

Таблиця 1.3

Типи макрорівнів і їхня роль у фінансовій безпеці

Макрорівні	Означення та функції	Роль у фінансовій безпеці
Економічний	Стан економіки країни в цілому. - Регулювання інфляції та безробіття. - Стабільність валюти та обмінного курсу. - Підтримка стійкості фінансової системи. - Розвиток конкурентоспроможності економіки.	- Забезпечення стійкого економічного зростання. - Зменшення ризиків економічної нестабільності. - Здатність витримувати зовнішні та внутрішні турбуленції.
Фінансовий	Система фінансів та їх управління. - Регулювання бюджету та податкової політики. - Контроль над грошово-кредитною політикою. - Захист фінансових інтересів держави. - Забезпечення прозорості та надійності системи.	- Забезпечення ефективного функціонування фінансового ринку. - Забезпечення фінансової стійкості країни. - Мінімізація ризиків фінансових криз та коливань. - Здатність протистояти економічним труднощам.
Соціальний	Рівень соціального добробуту та розвитку. - Гарантування доступу до освіти та охорони здоров'я. - Забезпечення адекватного рівня зайнятості. - Забезпечення житлових та соціальних послуг.	- Забезпечення соціальної стабільності. - Зменшення соціальних нерівностей та конфліктів. - Здатність витримувати тиск соціальних викликів.

Джерело: складено автором на основі [10, с. 29; 12, с. 54; 13].

Таблиця 1.4

Глобальний рівень фінансової безпеки

Показник	Опис
Міжнародна торгівля	Співпраця між країнами у встановленні та збереженні міжнародних торгових відносин, уникання тарифних та торговельних бар'єрів.
Валютні обміни	Узгодженість курсів валют та сприяння стабільності міжнародного валютного ринку.
Регулювання фінансового ринку	Спільні заходи для контролю та регулювання фінансового сектору, щоб запобігти кризам та забезпечити його стійкість.
Міжнародна податкова політика	Співпраця в уникненні подвійного оподаткування та боротьба з податковими ухиляннями для підтримки фінансової стабільності.
Регулювання фінансової інновації	Спільні стандарти та норми для розвитку фінансових інновацій з метою підтримки ефективності та безпеки глобальної фінансової системи.

Джерело: складено автором на основі [16, с. 142; 17, с. 79].

Дослідження теоретичних аспектів фінансової безпеки також включає вивчення ролі технологій та інновацій у фінансовому секторі. Високотехнологічні рішення можуть покращити ефективність фінансових операцій, підвищити безпеку та розширити доступ до фінансових послуг. Розглянемо кілька аспектів їхньої ролі [7; 28]:

1. Покращення ефективності. Автоматизація та штучний інтелект (ШІ) можуть оптимізувати внутрішні процеси, обробку транзакцій та взаємодію з клієнтами. Це може призвести до зменшення ризиків та підвищення продуктивності.

2. Розвиток фінтех-сектору. Використання нових технологій фінтех-компаніями стимулює конкуренцію та інновації.

3. Підвищення безпеки. Блокчейн-технологія та криптографія можуть забезпечити безпеку транзакцій та знизити ризик шахрайства.

4. Розвиток цифрових валют. Цифрові валюти та центральні банківські цифрові валюти (CBDC) можуть полегшити трансграничні платежі та підвищити ефективність. [10, с. 29; 13].

5. Розширення доступу. Мобільні технології та інтернет роблять фінансові послуги доступнішими для ширшого кола людей.

6. Аналіз даних. Аналітика даних допомагає фінансовим установам виявляти та управляти ризиками, а також прогнозувати тенденції ринку.

7. Інші аспекти. Високотехнологічні рішення можуть допомогти у вирішенні проблем, таких як фінансова виключеність та відмивання грошей. Вони також можуть сприяти розвитку нових продуктів та послуг [18, с. 427; 19, с. 63].

Загалом, високотехнологічні рішення мають великий потенціал для покращення фінансової системи. Їхнє відповідальне та етичне використання може призвести до більш ефективної, безпечної та доступної фінансової системи для всіх. Однак важливо також враховувати виклики, пов'язані зі збільшеним рівнем кіберзагроз та необхідністю регулювання для забезпечення стабільності та довіри у фінансовому секторі.

Окремо варто відзначити теоретичні аспекти фінансового регулювання та нагляду. Вони визначають, як держава повинна втручатися у фінансовий сектор для забезпечення його стійкості та запобігання системним кризам. Ефективність регулювання полягає в здатності зберігати баланс між стимулюванням економічного розвитку та уникненням фінансових ризиків [18, с. 427; 33].

Загалом, дослідження теоретичних основ фінансової безпеки країн світу є ключовим етапом в розумінні та управлінні фінансовими ризиками. Забезпечення стабільності національних та світових фінансових систем вимагає глибокого розуміння принципів фінансової безпеки та постійного вдосконалення стратегій управління фінансовими ресурсами. Тільки завдяки цьому можна забезпечити стійке та ефективне функціонування світової економіки в умовах постійних змін та викликів.

Наукові підходи до визначення сутності фінансової безпеки включають різні теоретичні ракурси та дослідження, що розглядають це поняття з різних точок зору. Основні наукові підходи в цьому контексті включають економічний, правовий, соціальний та комплексний підходи. Нижче подано короткий огляд кожного з цих підходів:

1. Економічний підхід. Економічний підхід зосереджений на аналізі фінансових процесів та системи з точки зору економічної стабільності та розвитку. Фінансова безпека в розумінні цього підходу може бути пов'язана з ефективністю фінансових інститутів, рівнем інвестицій та іншими аспектами, що впливають на стабільність фінансової системи. Економічний підхід, орієнтований на фінансовий аналіз, дозволяє глибше зрозуміти ролі грошового обігу, інвестицій, кредитів та інших фінансових інструментів у формуванні економічного обличчя країни [20, с. 284; 22].

Для розуміння економічного розвитку важливо дослідити фінансову систему, яка є невід'ємною частиною економіки. Фінансова система включає банки, фондові ринки, страхові компанії та інші фінансові інституції. Оцінюючи її стан та ефективність, можна визначити рівень фінансової стабільності країни та виявити потенційні ризики для економіки.

Економічна стабільність держави залежить від комплексу факторів, серед яких ключову роль відіграє стійкість фінансової системи. Ефективне управління грошовим обігом, контроль за інфляцією та аналіз фінансових процесів дають змогу зрозуміти взаємозв'язок між цими факторами та визначити шляхи для зміцнення економічної стійкості.

Важливу роль у фінансовому аналізі відіграє оцінка інвестиційного клімату. Сприятливий інвестиційний клімат, який ґрунтується на стабільному законодавстві та прозорих правилах для інвесторів, може стимулювати економічне зростання та залучити капітал. Інвестиції є двигуном економічного розвитку, і їх ефективність визначається якістю фінансових інструментів та умовами їх використання. Використання ефективних фінансових інструментів для залучення інвестицій та створення сприятливих умов для інвестування

може допомогти країні стати більш конкурентоспроможною на світовому ринку. Таким чином, економічна стабільність країни залежить від комплексного підходу, який охоплює стійкість фінансової системи, ефективне управління грошовим обігом, контроль за інфляцією, аналіз фінансових процесів, сприятливий інвестиційний клімат та використання ефективних фінансових інструментів. [21, с. 145; 22].

Однак, при всій важливості фінансового аналізу, слід пам'ятати про необхідність балансу між економічною стабільністю та соціальною справедливістю. Занадто сильна концентрація на фінансових показниках може привести до нерівності та соціальних конфліктів. Тому фінансовий аналіз має розглядатися в контексті загальних цілей сталого розвитку та забезпечення високого рівня життя для всіх громадян.

Загалом, фінансовий аналіз є важливим інструментом для визначення факторів, що впливають на економічну стабільність та розвиток. Розуміння цих факторів дає змогу керівникам країн та економістам приймати обґрунтовані рішення, спрямовані на покращення життя всіх громадян.

2. Правовий підхід. Фінансову безпеку можна гарантувати за допомогою правового підходу, який ґрунтується на правовому регулюванні та захисті. У цьому контексті фінансова безпека визначається як наявність ефективного законодавства, яке регулює фінансові відносини та захищає інтереси всіх учасників. [23; 24, с. 144].

Однією з ключових функцій правового регулювання у сфері фінансової безпеки є створення структур та механізмів, які сприяють ефективному функціонуванню фінансової системи. Це включає у себе створення нормативно-правових актів, які регулюють діяльність банків, фінансових установ, страхових компаній та інших учасників ринку. Юридичні норми встановлюють чіткі правила функціонування фінансової системи, гарантуючи прозорість, відповідальність та стабільність.

Відповідальність фінансових установ та дотримання встановлених правил дозволяє забезпечити високий рівень довіри до фінансової системи. Фінансове регулювання має на меті захистити інтереси всіх учасників ринку, включаючи вкладників, інвесторів та інші фінансові установи. Відповідальність фінансових установ та дотримання встановлених правил дозволяє забезпечити високий рівень довіри до фінансової системи.

Правове регулювання також відіграє важливу роль у попередженні та управлінні фінансовими кризами. Законодавчі норми можуть встановлювати обмеження та стандарти для ризикових операцій, забезпечуючи таким чином стійкість фінансової системи та захищаючи інтереси загального громадянства. У світлі глобалізації та швидкої зміни технологій, правовий підхід також важливий для боротьби з фінансовими злочинами, такими як відмивання грошей та терористичне фінансування. Міжнародне співробітництво в області правового регулювання стає ключовим елементом у протидії транснаціональним фінансовим загрозам [25, с. 117; 37].

Загалом слід відзначити, що правовий підхід до фінансової безпеки відіграє ключову роль у забезпеченні стабільності та надійності фінансової системи. Він ґрунтується на встановленні чітких правил та норм, які регулюють діяльність учасників фінансового ринку. Впровадження правового підходу до фінансової безпеки є обов'язковою умовою для досягнення високого рівня економічного добробуту та соціальної стабільності в будь-якій сучасній державі.

3. Соціальний підхід. Соціальний підхід до фінансової безпеки фокусується на тому, як фінансові процеси впливають на життя людей та суспільство в цілому. Цей підхід виходить з того, що фінансова система повинна бути справедливою та доступною для всіх, а також надавати підтримку тим, хто цього найбільше потребує. Успішна економічна діяльність та ефективна фінансова політика можуть сприяти створенню умов для зменшення соціальних розбіжностей та покращення рівня життя населення [26, с. 104; 27].

Фінансова політика, що включає розподіл бюджетних коштів, податкові системи та соціальне страхування, відіграє суттєву роль у соціальному розвитку суспільства. Наприклад, грамотне управління бюджетом дає змогу сформувати належне фінансування для таких сфер, як освіта, охорона здоров'я та соціальна допомога, що, у свою чергу, безпосередньо впливає на добробут громадян.

Створення сприятливого середовища для розвитку підприємництва та забезпечення прозорості й чесності у фінансовій сфері є ключовими факторами для стійкого розвитку суспільства. Стабільна економіка та сприятливий інвестиційний клімат стимулюють економічне зростання, що веде до створення нових робочих місць та підвищення рівня життя людей.

Соціальний аспект фінансової безпеки полягає у врахуванні впливу фінансових криз на добробут населення. Кризові періоди можуть призвести до зростання безробіття, погіршення рівня життя та загострення соціальних проблем. Тому важливо вживати заходів для запобігання та подолання фінансових криз, а також розробляти систему соціальної підтримки для людей, які найбільше постраждали від таких подій [27; 28].

Загалом, соціальний підхід до фінансової безпеки є необхідною умовою для стабільного та гармонійного розвитку суспільства. Посилення взаємодії між фінансовими та соціальними процесами сприяє збалансованому росту, забезпечуючи прогрес та благополуччя для всіх верств населення.

4. Комплексний підхід. Комплексний підхід поєднує аспекти економічного, правового та соціального підходів для отримання повного розуміння фінансової безпеки. Він враховує взаємозв'язок різних сфер, таких як економіка, право та соціальні аспекти, для створення комплексної стратегії забезпечення фінансової стабільності та безпеки [29; 31, с. 48].

1.2. Роль фінансової безпеки в економічній стабільності країни

Фінансова безпека грає важливу роль в забезпеченні економічної стабільності країни. Це поняття охоплює комплекс заходів та політик, спрямованих на забезпечення стійкості фінансової системи та ефективне функціонування фінансового ринку. Ось деякі аспекти ролі фінансової безпеки в економічній стабільності країни:

1. Захист фінансової системи:

- Фінансова безпека має на меті захистити фінансову систему від криз, які можуть виникнути через дефіцит ліквідності, надмірні ризики або неефективне управління. Дефіцит ліквідності, зокрема, є однією з головних причин фінансових криз. Тому банківські та інші фінансові установи повинні мати достатні резерви та доступ до легко конвертованих активів, щоб виконувати свої зобов'язання. Це гарантує можливість виплати боргів та запобігає паніці серед вкладників. Центральні банки, у свою чергу, повинні моніторити рівень ліквідності у фінансовій системі та вживати заходів для його підтримки [30, с. 122; 33].

По-друге, надмірні ризи можуть призвести до фінансових труднощів. Фінансові установи відіграють важливу роль у сучасній економіці, управляючи заощадженнями та інвестуючи кошти своїх клієнтів. Проте, інвестиційна діяльність завжди пов'язана з певними ризиками, які можуть призвести до фінансових втрат. Для того, щоб мінімізувати ризики та забезпечити стабільність роботи, фінансовим установам необхідно вживати низку заходів: ретельна оцінка інвестиційних портфелів, уникнення надмірно агресивних стратегій, ефективні нормативи та вимоги щодо капіталу.

По-третє, неефективне управління може призвести до серйозних наслідків для фінансової системи. Фінансова система відіграє ключову роль у сучасній економіці, забезпечуючи потік коштів між різними суб'єктами господарювання. Ефективне функціонування цієї системи є запорукою економічного зростання та добробуту суспільства. Однак, через складність та

динамізм фінансових ринків, виникає ризик виникнення проблем, які можуть призвести до значних негативних наслідків. Саме тому, важливою є роль ефективного управління фінансовою системою.

Для запобігання кризам у фінансовій системі необхідно вдосконалювати регуляторні механізми, посилювати контроль за діяльністю фінансових установ та сприяти розвитку культури ризикового управління. Важливим є інформаційний обмін та співпраця між фінансовими установами та регуляторами для вчасного виявлення можливих загроз та швидкого реагування на них [31, с. 47; 40].

Загалом, фінансова безпека є критичним аспектом економічного розвитку, і її забезпечення вимагає комплексного підходу. Запобігання фінансовим кризам передбачає розуміння та управління ліквідністю, ризиками та ефективністю управління. Тільки взаємодія регуляторів, фінансових установ та інших зацікавлених сторін може забезпечити стабільність фінансової системи та сприяти її розвитку у майбутньому.

- Фінансові інститути стикаються з різноманітними ризиками, які можуть негативно вплинути на їхню діяльність та стійкість. Для того, щоб мінімізувати ці ризики та забезпечити стабільність фінансової системи, важливо вживати відповідних заходів з управління ризиками та моніторингу. [34, с. 54; 35; с. 267].

Управління ризиками також передбачає впровадження ефективних систем контролю та внутрішнього аудиту. Механізми моніторингу дозволяють стежити за фінансовою діяльністю інститутів у реальному часі, виявляти можливі порушення та вчасно реагувати на них. Забезпечуючи прозорість та відкритість у діяльності, фінансові інститути підвищують рівень довіри як соціального, так і фінансового капіталу.

Не менш важливим елементом управління ризиками є розвинуті механізми кризового управління. Підготовка до можливих кризових ситуацій та розробка чітких планів дій дозволяють фінансовим інститутам вчасно та ефективно реагувати на зміни у фінансовому середовищі. Це допомагає

уникнути збоїв та підтримувати стабільність фінансового сектору навіть у складних умовах.

Моніторинг фінансових інституцій - це процес постійного нагляду за їхньою діяльністю та фінансовим станом. Цей процес має на меті:

- Виявити потенційні ризики: Фінансові інституції стикаються з різноманітними ризиками, такими як кредитні ризики, ризики ліквідності, ризики ринку та операційні ризики. Моніторинг допомагає виявити ці ризики на ранній стадії, щоб вжити заходів для їх мінімізації.

-Оцінити фінансову стійкість: Моніторинг фінансових показників інституції, таких як рентабельність, капітал та ліквідність, дозволяє оцінити її здатність протистояти негативним подіям.

-Виконання регуляторних вимог: Регулятори часто вимагають від фінансових інституцій моніторингу своєї діяльності та звітності про результати. Моніторинг допомагає інституціям дотримуватися цих вимог [38; 41].

Загалом, що заходи по управлінню ризиками та моніторинг фінансових інститутів грають важливу роль у забезпеченні стабільності фінансового сектору. Ідентифікація та управління ризиками, впровадження ефективних механізмів моніторингу та кризового управління є необхідними елементами сучасної фінансової системи. Лише завдяки цим заходам можна досягти високого рівня стійкості та відповідати викликам сучасного економічного середовища.

2. Забезпечення ліквідності. Фінансова система потребує належного рівня ліквідності, щоб фінансові установи могли виконувати свої зобов'язання перед вкладниками та іншими контрагентами. Це означає, що фінансові установи повинні мати можливість швидко та легко конвертувати активи в готівку, щоб задовольнити свої потреби. Забезпечення оптимального рівня ліквідності є важливим для стабільності фінансової системи та запобігання економічним кризам [40; 51].

Однією з основних функцій фінансових установ, зокрема банків, є приймання коштів від вкладників та надання кредитів іншим клієнтам. Ця функція створює потребу в належній ліквідності, оскільки банкам завжди необхідно мати достатню кількість готівкових ресурсів для задоволення поточних вимог вкладників. Коли ліквідність недостатня, банк може зіткнутися з труднощами в обслуговуванні вкладників та навіть стати банкрутом.

Наприклад, фінансова криза 2008 року продемонструвала, як нестача ліквідності може мати руйнівні наслідки для банків та економіки. Багато фінансових установ не змогли виконати свої зобов'язання перед вкладниками, що призвело до паніки на ринках та значних втрат для економіки [39, с. 83; 52].

Довіра вкладників до банківської системи залежить від наявності достатньої ліквідності. Якщо вкладники не впевнені, що зможуть у будь-який момент зняти свої кошти, це може призвести до паніки та загострення фінансової нестабільності. Недостатня ліквідність та надмірна ризикованість можуть призвести до ланцюгової реакції, коли невеликий відтік коштів може мати серйозні наслідки для всієї системи.

Забезпечення фінансової стабільності потребує ефективного нагляду та регулювання фінансового сектору. Регулятори повинні встановлювати чіткі вимоги до ліквідності, щоб гарантувати, що банки мають достатні резерви для виконання своїх зобов'язань навіть у часи нестабільності. Важливо також, щоб самі фінансові установи розробляли та впроваджували стратегії управління ліквідністю, які включають ретельний аналіз ризиків та визначення оптимальних методів забезпечення ліквідності в різних умовах [41; 42, с. 9].

Загалом, фінансова безпека передбачає не лише збалансовані фінансові стратегії, але й належний рівень ліквідності в системі. Забезпечення стабільності та надійності банківської системи є важливим завданням для ефективного функціонування економіки та підтримання довіри вкладників. Ретельний контроль, адекватне регулювання та вдосконалення стратегій

управління ліквідністю є ключовими кроками у забезпеченні фінансової стабільності та запобіганні потенційним кризам.

3. Макроекономічна стабільність:

- забезпечення економічної стабільності включає в себе контроль інфляції, стабільний обмінний курс та управління загальним рівнем економічної активності;

- фінансова безпека впливає на ці аспекти через механізми монетарної та фіскальної політики, які регулюють грошовий обіг та податкові процеси.

4. Захист від фінансових шахраїв та зловживань. Це досягається за допомогою:

-Заходів для запобігання фінансовим злочинам, таким як шахрайство, відмивання грошей та корупція.

-Ефективного регулювання та нагляду, які допомагають уникнути неправомірних фінансових практик.

5. Забезпечення стабільності та надійності фінансової системи є ключовим фактором для підтримки економічного розвитку. Це створює сприятливі умови для ефективного функціонування підприємств та інших економічних суб'єктів. Надійна фінансова система стимулює інвестиції та кредитування, що, в свою чергу, сприяє розвитку підприємництва та економічному зростанню [43; 44, с. 256].

Отже, фінансова безпека є невід'ємним елементом економічної стабільності, через те, що вона сприяє захисту вкладників, уникненню фінансових криз та забезпеченню умов для сталого економічного розвитку.

Висновки першого розділу

У результаті дослідження першого розділу дипломної роботи, встановлено:

1. Важливим елементом теоретичних засад є системний підхід до дослідження фінансової безпеки. Аналіз фінансової системи та її взаємодії з економікою та політикою визначає ступінь стійкості та відповідності внутрішнім та зовнішнім викликам.

2. Стабільність та надійність фінансової системи відіграють ключову роль у стимулюванні економічного розвитку. Це досягається шляхом створення сприятливих умов для ефективної діяльності підприємств та інших економічних агентів. Надійна фінансова система сприяє інвестиційній та кредитній діяльності, що, у свою чергу, стимулює розвиток підприємництва та економічне зростання.

3. Фінансова безпека є динамічним процесом, і потребує постійного аналізу та вдосконалення стратегій. Змінні економічні та політичні умови вимагають від країн постійного адаптування своїх підходів до забезпечення фінансової стійкості.

Отже, дослідження теоретичних основ фінансової безпеки країн світу відкриває широкий спектр факторів та стратегій, що визначають успішне управління фінансами на різних рівнях – від національного до міжнародного. Забезпечення стійкості та розвитку вимагає не лише розуміння теоретичних засад, але й їхню систематичну імплементацію у практику економічного управління.

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ НІМЕЧЧИНИ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

2.1. Сучасний стан фінансової інфраструктури Німеччини

Фінансова безпека країни є однією з важливих складових національної безпеки, особливо в умовах нестабільності, що може виникнути з різних причин, таких як економічні коливання, глобальні кризи, політичні турбуленції та інші фактори. У цьому контексті Німеччина, що володіє однією з найбільших та найрозвиненіших економік у світі, також стикається з викликами збереження та зміцнення своєї фінансової стійкості в умовах непередбачуваності.

Перш за все, слід відзначити сильну фінансову систему Німеччини, яка ґрунтується на стабільності банків, сильному корпоративному секторі та ефективному ринку капіталу. Фінансові установи країни мають добру репутацію і високий рівень довіри як на внутрішньому, так і на міжнародному рівнях. Це сприяє стабільності фінансової системи та дозволяє країні ефективно протистояти внутрішнім і зовнішнім економічним викликам.

Політика фінансового регулювання і нагляду в Німеччині також відзначається своєчасністю та проактивністю. Національні органи, такі як Бундесбанк та Федеральна служба фінансових послуг, мають важливу роль у контролі та регулюванні фінансового сектору. Це дозволяє вчасно виявляти ризики та реагувати на них, сприяючи збереженню стабільності [45, с. 185; 46, с. 126].

З іншого боку, важливо враховувати також глобальний характер німецької економіки та її залежність від міжнародної торгівлі. Німецька економіка може зазнати негативного впливу через нестабільність на світових ринках. Це може призвести до скорочення експортних можливостей та інших економічних проблем. Тому Німеччина має вживати заходів для захисту своєї фінансової системи. Це може включати диверсифікацію своїх інвестицій та розробку стратегій управління ризиками. Німеччина також прагне до сталого

розвитку та екологічної стійкості. Це означає, що країна зосереджується на зменшенні свого впливу на навколишнє середовище та на створенні економіки, яка може продовжувати зростати в довгостроковій перспективі. Інвестиції в зелені технології є ключовим компонентом цієї стратегії [47, с. 106; 51].

Фінансова безпека Німеччини в умовах нестабільності ґрунтується на її сильній фінансовій системі, ефективному регулюванні та здатності адаптуватися до змін у глобальному економічному середовищі. Збереження стабільності та розвиток інноваційних стратегій є ключовими завданнями для забезпечення економічного благополуччя та стійкості в майбутньому.

Розглянемо детальніше сучасний стан фінансової інфраструктури Німеччини(див.Рис.1):

1. Банківська система. Німеччина володіє потужною та розгалуженою банківською системою, яка складається з комерційних, інвестиційних та кооперативних банків. Deutsche Bank, як один із наймасштабніших фінансових інститутів країни, відіграє вагомую роль на світовому ринку. Комерційні банки Німеччини, будучи основою банківської системи, виконують низку ключових функцій. Їхня діяльність охоплює широкий спектр фінансових послуг для населення та бізнесу, включаючи збереження коштів, кредитування та інші банківські операції.

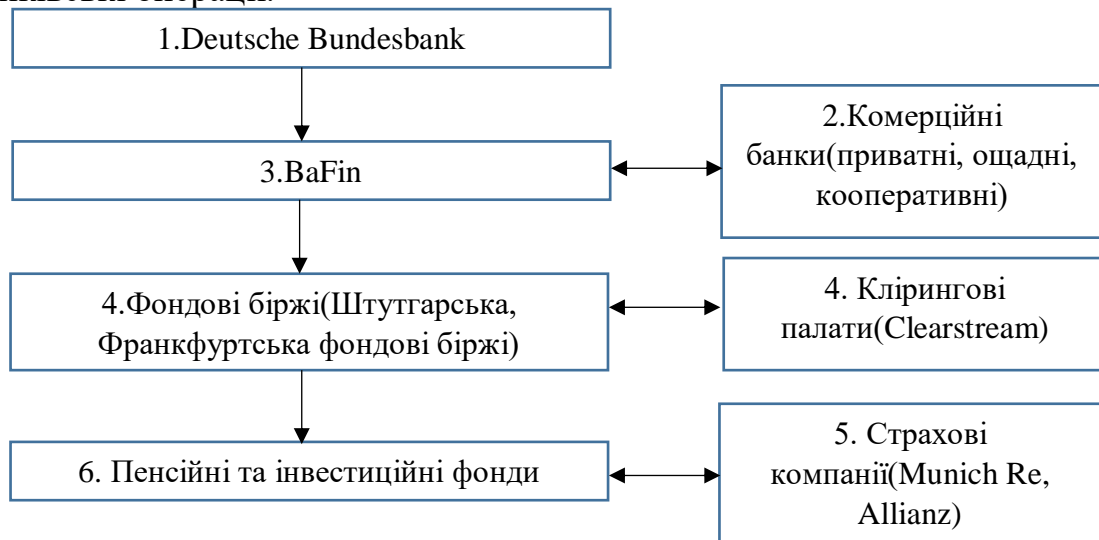

Рис. 1. Фінансова інфраструктура Німеччини

Джерело: складено автором на основі [51; 54].

Комерційні банки є фінансовим стовпом економіки, забезпечуючи ліквідність та фінансову стабільність країни [49, с. 118; 50, с. 150].

Інвестиційні банки, з іншого боку, спеціалізуються на послугах для корпоративних клієнтів та інституцій. Вони надають консультації з фінансового управління, участь у фінансуванні проектів та видачі корпоративних облігацій. Інвестиційні банки є важливими у забезпеченні розвитку підприємств та сприяють стабільності фінансового сектору.

Особливо варто зазначити, що Німеччина славиться своєю унікальною системою кооперативних банків. Ці установи засновані на принципах співробітництва та взаємодопомоги, спрямовані на задоволення фінансових потреб своїх членів. Кооперативні банки відзначаються децентралізованою структурою та визначеною прив'язаністю до регіональних громад. Ця модель сприяє збалансованому розвитку регіонів та забезпечує доступ до фінансових послуг у всіх частинах країни.

Розвинена банківська система Німеччини має величезний вплив на економічний розвиток країни. Вона сприяє фінансуванню новаторських проектів, розвитку малого та середнього бізнесу та створює умови для стабільності фінансового ринку. Крім того, банки грають ключову роль у вдосконаленні ефективності економіки шляхом надання фінансової підтримки та стимулювання інвестицій [51; 52].

Загалом, банківська система Німеччини є важливим елементом її економічного успіху. Розвинуті комерційні, інвестиційні та кооперативні банки взаємодіють, щоб забезпечити стабільність та розвиток фінансового сектору, сприяючи тим самим загальному процвітанню країни.

2. Фінансовий ринок. Франкфурт є фінансовою столицею Німеччини та має численні банки, фінансові установи та біржі. Франкфуртська фондова біржа (Frankfurter Wertpapierbörse) є однією з найбільших в Європі. Розташована в серці Німеччини, у місті Франкфурт, вона відіграє ключову роль у формуванні фінансового обличчя не лише Німеччини, але і всього

Європейського Союзу. Це фінансова установа відома своєю динамічністю, інноваціями та впливом на міжнародному рівні [14; 52].

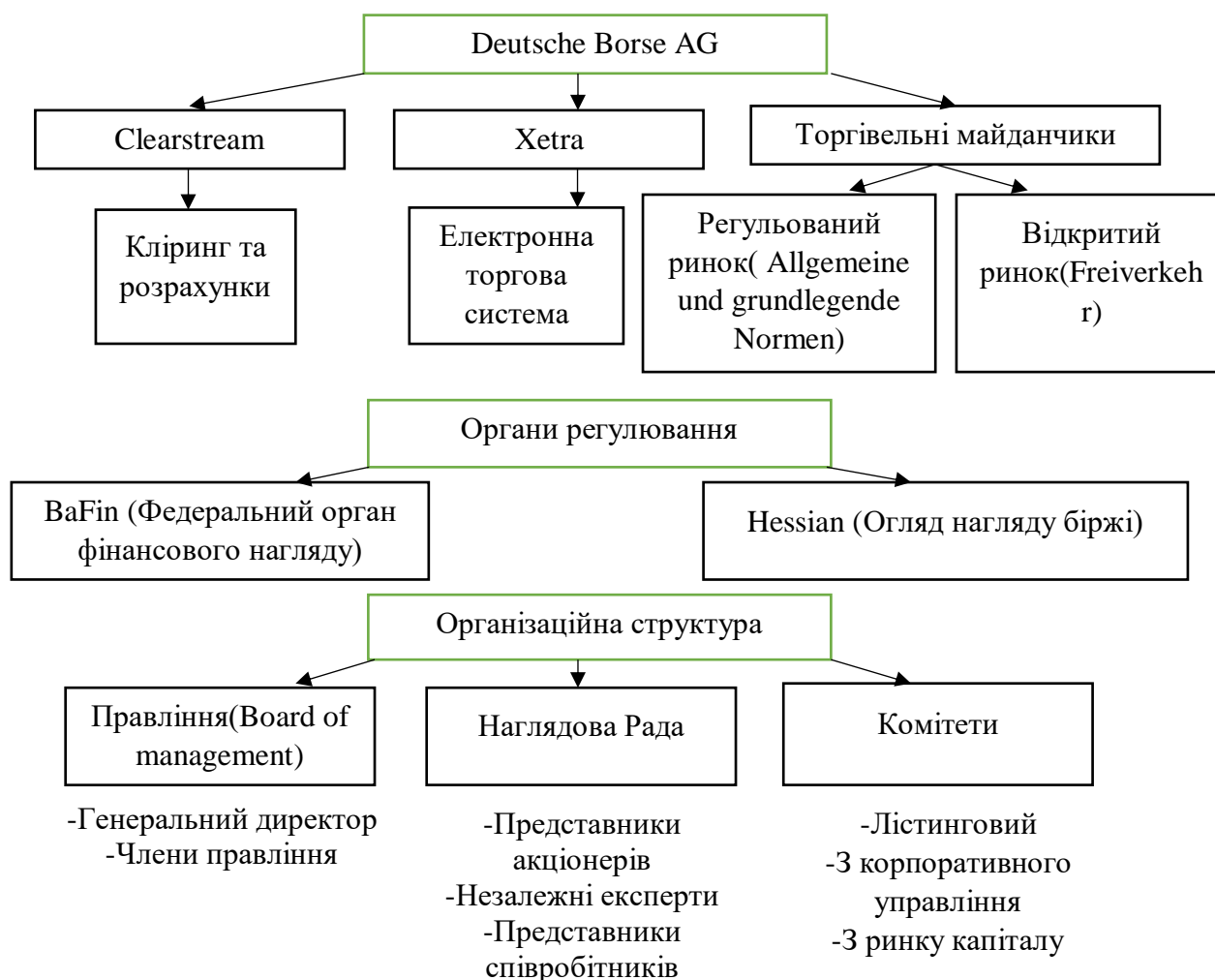

Рис. 2. Інфраструктура Франкфуртської фондової біржі

Джерело: складено автором на основі [51; 55].

Франкфуртська фондова біржа виділяється своєю широкою гамою фінансових інструментів, від акцій до деривативів, що пропонує інвесторам гнучкі можливості для реалізації різноманітних інвестиційних стратегій. Ця біржа, завдяки своєму міжнародному характеру, привертає компанії з усього світу для лістингу своїх цінних паперів, що робить її важливим учасником як у європейському, так і у світовому фінансовому секторі(див.Рис.2).

3. Регулювання. Німеччина дотримується високих стандартів фінансового регулювання. Німецький банк (Deutsche Bundesbank) та

Федеральна фінансова служба (BaFin) відіграють ключову роль у нагляді та регулюванні фінансового сектору [14; 51].

Deutsche Bundesbank, або центральний банк Німеччини, відіграє ключову роль у підтримці стабільності фінансової системи країни. Заснований у 1957 році, цей інститут виконує ряд важливих функцій, включаючи контроль рівня інфляції, управління міжнародними резервами та реалізацію грошово-кредитної політики. Bundesbank несе відповідальність за забезпечення стабільності цін та стимулювання економічного зростання Німеччини. Його пильний контроль та втручання у банківську систему допомагають запобігати фінансовим кризам та гарантують відповідальність фінансових установ[52].

Федеральна фінансова служба (BaFin), заснована в 2002 році, є ще однією ключовою установою, відповідальною за регулювання та нагляд за фінансовим сектором. Федеральне відомство фінансового нагляду (BaFin) відіграє ключову роль у регулюванні фінансової системи Німеччини та Європи. BaFin виконує широкий спектр функцій, спрямованих на забезпечення стабільності та надійності фінансових ринків, а також на захист інтересів інвесторів. До цих функцій належать:

-Мікропруденційний нагляд: BaFin здійснює нагляд за діяльністю окремих фінансових установ, таких як банки, страхові компанії та інвестиційні фонди, щоб переконатися, що вони належним чином управляють своїми ризиками та відповідають нормативним вимогам.

-Макропруденційний нагляд: BaFin також аналізує системні ризики, які можуть загрожувати фінансовій системі в цілому, і вживає заходів для їх пом'якшення.

-Нагляд за ринком: BaFin здійснює нагляд за діяльністю на фінансових ринках, таких як фондові та валютні ринки, щоб запобігти зловживанням та маніпуляціям.

-Захист інвесторів: BaFin інформує інвесторів про ризики, пов'язані з інвестуванням у фінансові продукти, та вживає заходів для захисту їхніх інтересів [34, с. 56; 50; 52].

Одним із пріоритетів Німеччини є забезпечення прозорості та відкритості в фінансовому секторі. Німецький федеральний банк (Bundesbank) та Федеральне відомство фінансового нагляду (BaFin) тісно співпрацюють з міжнародними регулюючими органами, такими як Європейський банківський союз (EBC), Міжнародний валютний фонд (МВФ) та Європейська система центральних банків (ЄСЦБ). Ця співпраця спрямована на створення єдиної системи фінансового регулювання та нагляду в Європі [14; с. 33, с. 55].

Німеччина, завдяки високим стандартам фінансового регулювання, зберігає свою репутацію надійного та стабільного фінансового партнера. Deutsche Bundesbank та BaFin не лише ефективно виконують свої функції нагляду, але й активно сприяють розвитку фінансового ринку та забезпечують захист інтересів всіх учасників економіки.

4. Економічна стійкість. Німеччина, яка має одну з найбільших економік у Європі, має стабільну економічну базу, що впливає на фінансову стійкість країни [21, с. 68; 34, с. 59].

Німеччина славиться своєю потужною та диверсифікованою промисловістю, яка відіграє ключову роль у забезпеченні процвітання країни. Німецькі товари відомі своєю високою якістю, інноваційністю та ефективністю, що робить їх затребуваними на світовому ринку. Основні галузі німецької промисловості:

-Машинобудування: Німеччина є лідером у виробництві машин та обладнання, включаючи автомобілі, верстати, робототехніку та електроніку.

Автомобільна промисловість: Німецькі автовиробники, такі як Mercedes-Benz, BMW і Volkswagen, є одними з найвідоміших і найшанованіших у світі (табл.2.1).

-Хімічна промисловість: Німеччина також є одним із світових лідерів у хімічній промисловості, виробляючи широкий спектр продуктів, таких як фарби, пластмаси та хімікати.

Таблиця 2.1

Економічна стійкість Німеччини

Аспект	Опис	Приклад
ВВП	Один з найбільших ВВП у світі, перевищує 4 трильйони євро на рік	Експорт авто(BMW, Mercedes-Benz, Volkswagen)
Експорт	Лідер світового експорту у машинобудівельній продукції	Експорт машин, машинобудівельного обладнання, техніки
Рівень безробіття	Один з найнижчих в Європі, менше 4%	Низький ступінь безробіття серед молоді та висока зайнятість
Інновації	Один зі світових лідерів в галузі наукових досліджень та розробок, високий рівень інвестицій в сферу інновацій	Інноваційні проекти в області автомобілебудування, машинобудування, розробка чистих технологій
Диверсифікація	Економіка Німеччини диверсифікована, сильний промисловий сектор, а також сфера послуг та технологій	Промисловість, високотехнологічні стартапи, фінансові послуги
Фінансова стабільність	Міцна фінансова система, низький рівень державного боргу	Низький рівень дефіциту бюджету, стабільність фінансового сектору
Трудова продуктивність	Висока продуктивність праці завдяки якісній робочій силі та інноваціям	Працюючі вахтовим методом, сучасні промислові технології, системи навчання та підготовки кадрів
Екологічна стійкість	Розвинена система екологічних стандартів, інвестиції в екологічно чисті технології	Програма підтримки відновлюючихся джерел енергії, проекти зменшення вибросів CO ₂ , розробка електромобілів

Джерело: складено автором на основі [40;50].

Також особливістю є освітня система та кваліфікована робоча сила, що підтримуються в Німеччині, мають прямий вплив на її валовий внутрішній продукт (ВВП). Забезпечення населення необхідними навичками і компетентністю для розвитку технологій та виробничих процесів допомагає підприємствам зберігати високий рівень ефективності. Це, в свою чергу, сприяє збільшенню обсягів виробництва та підвищенню якості продукції, що впливає на зростання ВВП. Крім того, активна зовнішньоекономічна діяльність та великий обсяг експорту сприяють збільшенню ВВП через розширення зовнішніх ринків і збільшення обсягів продажів. Фінансова

стійкість країни також стимулює інвестиції, які можуть сприяти розвитку інфраструктури та інших галузей економіки, що також може мати позитивний вплив на ВВП.

Отже, система освіти, якісна робоча сила, експорт та фінансова стабільність є важливими факторами, які сприяють підвищенню ВВП Німеччини [40; 54].

На рисунку 3 можна побачити темпи зростання ВВП Німеччини.

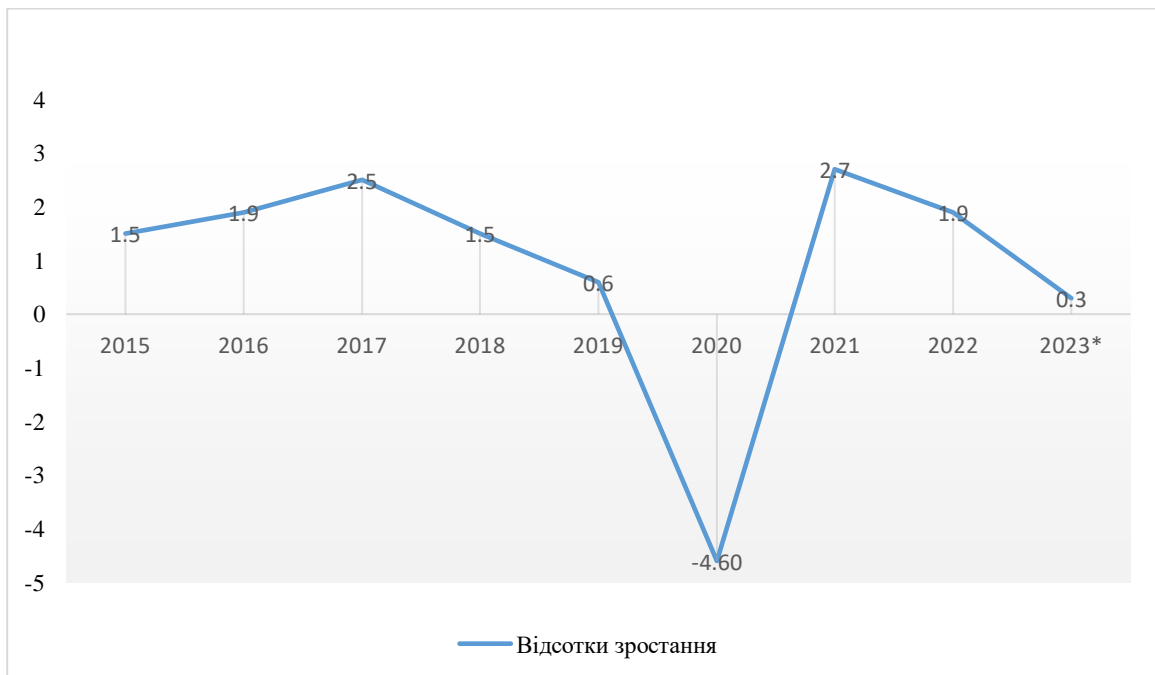

Рис. 3. Темпи зростання ВВП Німеччини, %

Джерело: складено автором на основі [53; 55; 61].

Аналізуючи дані рис.3, можна констатувати, що темпи зростання ВВП Німеччини демонструють різні фази економічного розвитку протягом останніх років. У період з 2015 до 2017 року спостерігалось стабільне зростання економіки. Зокрема, у 2015 році ВВП зріс на 1.5%, у 2016 році – на 1.9%, а у 2017 році досяг піку в 2.5%. Цей період характеризувався сприятливими економічними умовами, що сприяли сталому розвитку. Проте вже в 2018 році темпи зростання знизилися до 1.5%, а в 2019 році – до 0.6%. Економіка Німеччини пережила період уповільнення, спричинене низкою

факторів, таких як глобальне економічне спад та внутрішні виклики, зокрема зниження виробничої активності. Пандемія COVID-19 негативно вплинула на економіку в 2020 році, з падінням ВВП на 4,6%. Карантинні обмеження, зниження споживчого попиту та перебої у ланцюгах поставок суттєво вплинули на економічну діяльність. Відновлення почалося в 2021 році, коли темпи зростання ВВП досягли 2,7%, що було зумовлено зняттям карантинних обмежень та відновленням економічної активності. У 2022 році зростання ВВП сповільнилося до 1,9%, але залишалося позитивним, що свідчить про стійке відновлення після кризи. Прогноз на 2023 рік передбачає зростання ВВП на 0,3%, що свідчить про стабілізацію економіки після періоду відновлення. Проте, низькі темпи зростання можуть бути пов'язані з новими викликами, такими як інфляційний тиск, глобальні економічні невизначеності та можливі структурні зміни в економіці. Ці дані показують, що економіка Німеччини пройшла через різні етапи, від стабільного зростання до кризи та відновлення. Незважаючи на позитивні зміни останніх років, економіка все ще стикається з викликами, які потребують уваги для забезпечення сталого розвитку в майбутньому [54;59].

Німеччина робить ставку на диверсифіковану економіку з акцентом на експорт. Це сприяє фінансовій стабільності країни за рахунок позитивного зовнішнього балансу.

Окрім цього, Німеччина має стійку та прозору фінансову систему, що ґрунтується на сильних банках, ретельному нагляді та відповідальному регулюванні. Це допомагає запобігти значним фінансовим кризам та гарантувати стабільність банківського сектору [22; 52].

Завдяки цим факторам, Німеччина виявляється на фінансовому ринку як важливий партнер і розташовується в центрі європейської економічної системи. Фінансова стійкість країни сприяє залученню інвестицій, розвитку інфраструктури та підтриманню високого рівня життя для її громадян.

Німецька економіка, найбільша в Європейському Союзі, пережила рецесію в 2023 році. Це сталося через низку факторів, включаючи енергетичні

та інфраструктурні проблеми, зниження світового попиту та відставання в розвитку електромобілів. Очікується, що відновлення економіки розпочнеться в 2024 році, проте воно буде повільним. Прогнозоване зростання на 0,3%, хоча й краще, ніж у 2023 році, все ж таки є одним із найнижчих показників за останні десятиліття. Інфляція, ймовірно, триватиме довше, ніж в інших країнах Єврозони, з очікуваним річним падінням на 0,1% (згідно з прогнозами Бундесбанку) та 0,3% (згідно з прогнозами Європейської комісії). Останніми роками Німеччина пережила рецесії лише двічі: у 2009 році під час світової фінансової кризи та у 2020 році під час пандемії COVID-19.

Німецька економіка стикається з проблемами, які виходять за рамки енергетичного сектору. Переоснащення економіки для подолання наслідків багаторічного недоінвестування залишається пріоритетним завданням, але уряд обмежений у своїх можливостях через конституційні обмеження щодо запозичень. Додатковими ускладненнями є ймовірність нових і тривалих страйків на залізниці, а також невдоволення фермерів скасуванням субсидій.

Загалом можна визнати, що німецька економіка протягом десятиліть будувалася завдяки наполегливій праці та мудрому управлінню. Її успіх може слугувати взірцем для інших країн, які прагнуть досягти фінансової стійкості та стати визнаними лідерами на світовому ринку.

2.2. Роль німецьких фінансових банківських і небанківських установ у забезпеченні стабільності економіки держави

Німеччина, володіючи однією з найпотужніших економік світу, пишається розвиненою фінансовою системою, де ключову роль відіграють як банківські, так і небанківські фінансові установи. Процвітання цих секторів є запорукою стабільності економіки країни.

Перш за все, німецькі банки є ключовими учасниками фінансового сектору і відіграють важливу роль у німецькій економіці. Вони діють як посередники між вкладниками та позичальниками, сприяючи ефективному

розподілу капіталу в економіці. Завдяки наданню кредитів підприємствам, домогосподарствам та приватному сектору, банки стимулюють економічне зростання та створення нових робочих місць [41; 52].

Фінансові установи, такі як банки, відіграють ключову роль у сприянні зростанню економіки. Вони забезпечують безпечне зберігання заощаджень вкладників та спрямовують ці кошти на кредитування підприємств і домогосподарств. Завдяки цьому механізму гроші не лише зберігаються, але й активно використовуються для стимулювання економічної активності [2; 14; 50].

Багаторівнева банківська система Німеччини відіграє ключову роль у стимулюванні ділової активності та економічного зростання за рахунок надання кредитів підприємствам та домогосподарствам.

Підприємства: Малі та середні підприємства (МСП) часто потребують фінансової підтримки для розширення виробництва та впровадження інновацій. Банківські кредити допомагають МСП здійснювати інвестиції, підвищуючи їхню конкурентоспроможність та стимулюючи економічне зростання.

Домогосподарства: Доступ до кредитів для домогосподарств дозволяє їм отримувати фінансову підтримку для навчання, придбання житла або автомобіля, що сприяє підвищенню рівня їхнього життя. Розвиток підприємництва та створення нових робочих місць є прямим наслідком надання кредитів домогосподарствам, що також стимулює економічне зростання.

Багаторівнева структура банківської системи Німеччини забезпечує доступність кредитів для різних категорій позичальників, включаючи МСП та домогосподарства. Надання кредитів МСП стимулює інвестиції, підвищує конкурентоспроможність та сприяє економічному зростанню. Доступ до кредитів для домогосподарств покращує їхнє життя та стимулює економічну активність. Діяльність банківської системи Німеччини відіграє важливу роль у загальному економічному розвитку країни (див.Рис.4).

Отже, банки відіграють важливу роль у стимуляції економічного зростання та розвитку. Вони роблять це, надаючи кредити підприємствам та домогосподарствам, що дозволяє їм інвестувати в нові проекти та створювати нові робочі місця. Це, в свою чергу, веде до збільшення виробництва та споживання, що сприяє загальному економічному процвітання [3; 34, с. 57; 56].

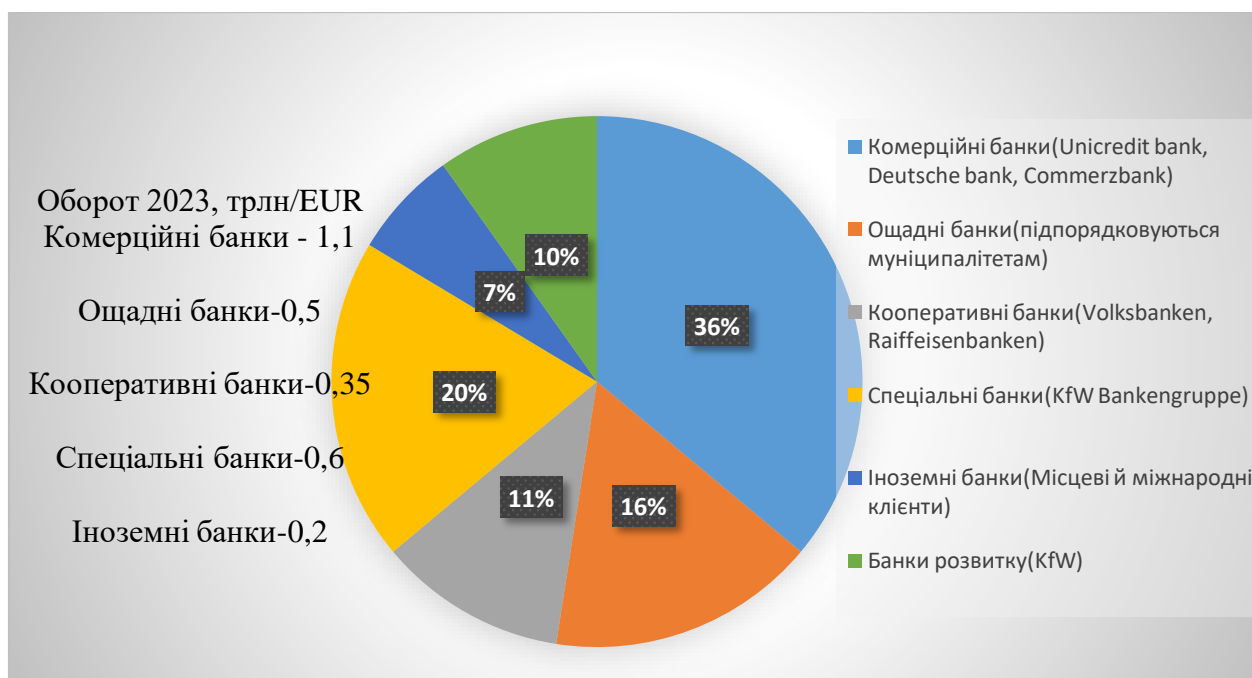

Рис. 4. Рівні банківської системи Німеччини, %

Джерело: складено автором на основі [51; 55; 61].

Банки також відіграють ключову роль у фінансуванні інновацій та наукових досліджень. Інвестиції в нові технології та науку допомагають підтримувати конкурентоспроможність німецьких компаній на світовому ринку (див. табл. 2.2) [22; 43].

Таблиця 2.2

Роль банків у фінансуванні інновацій та наукових досліджень

№	Аспекти ролі банків	Опис
1	Фінансування наукових досліджень	Банки активно надають кредити та фінансову підтримку для проведення наукових досліджень, що дозволяє науковим установам та компаніям розширювати свої можливості.
2	Інвестиції в інноваційні стартапи	Банки здійснюють інвестиції в інноваційні проекти та стартапи, сприяючи розвитку нових технологій та продуктів.
3	Кредитування технологічних розробок компаній	Банки надають кредити під технологічні розробки та впровадження нових технологій у виробництво, що підтримує інноваційний розвиток підприємств.
4	Фінансування освіти та наукових інститутів	Банки допомагають фінансуванню освітніх та наукових установ, що сприяє розвитку висококваліфікованих кадрів та стимулює наукові дослідження.
5	Створення нових фінансових продуктів	Банки розробляють нові фінансові продукти та інструменти, спрямовані на фінансування інновацій та технологічного розвитку.
6	Партнерство з технологічними компаніями	Банки укладають партнерські угоди з технологічними компаніями для спільного фінансування та реалізації інноваційних проектів.
7	Підтримка експорту технологій	Банки надають фінансову підтримку компаніям, що експортують технології, щоб підсилити конкурентоспроможність німецьких інновацій на світовому ринку.

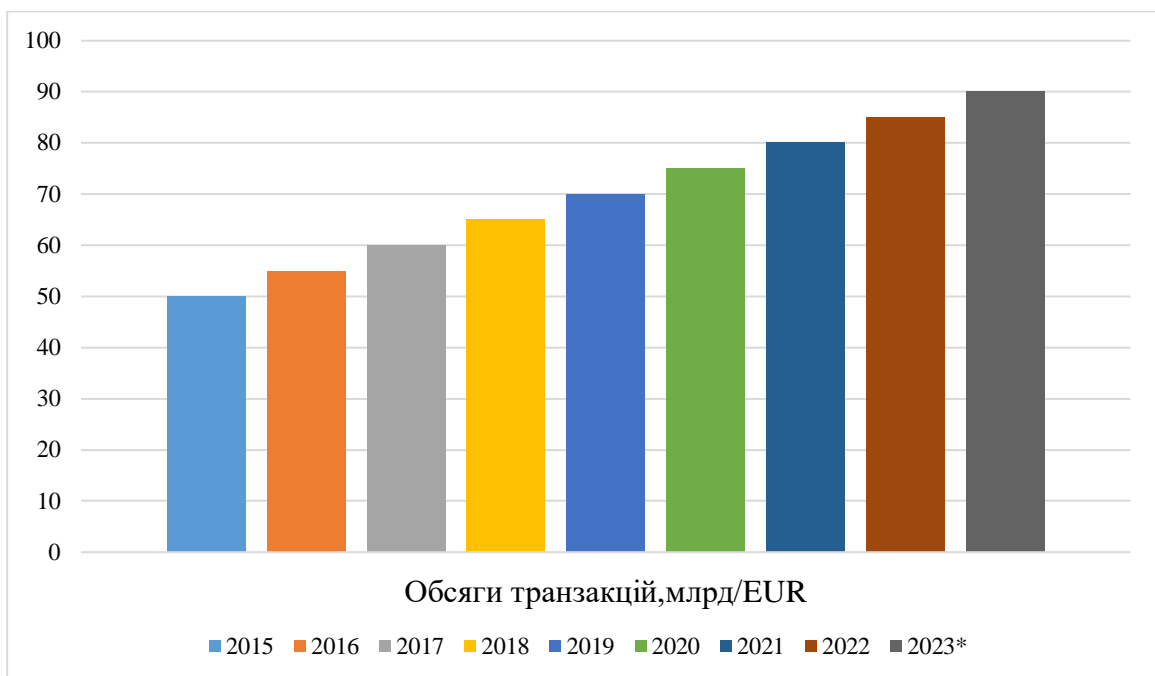
Джерело: складено автором на основі [5, с. 174; 7; 13].

Що стосується міжнародної торгівлі, банки активно залучаються до фінансування експорту та імпорту, що сприяє розвитку зовнішньоекономічних відносин та підтримує стійкість національного експорту.

Банки грають важливу роль у підтримці міжнародної торгівлі, надаючи фінансову допомогу компаніям, які прагнуть вийти на нові ринки. За допомогою кредитів та гарантій банки полегшують експортно-імпортні

операції, знижуючи фінансові ризики та забезпечуючи додатковий капітал для виробництва та продажу товарів. Це сприяє кращій конкурентоспроможності місцевих компаній та розширенню їхньої діяльності на міжнародному рівні [1; 3; 14].

Крім того, банки відіграють важливу роль у забезпеченні безперешкодного та ефективного здійснення міжнародних платежів та транзакцій. Інфраструктура, яку пропонують банки, дає можливість компаніям без проблем здійснювати експортно-імпортні операції. Завдяки якісним банківським послугам зменшуються адміністративні бар'єри та стимулюється швидкий та безпечний обмін фінансами між країнами.

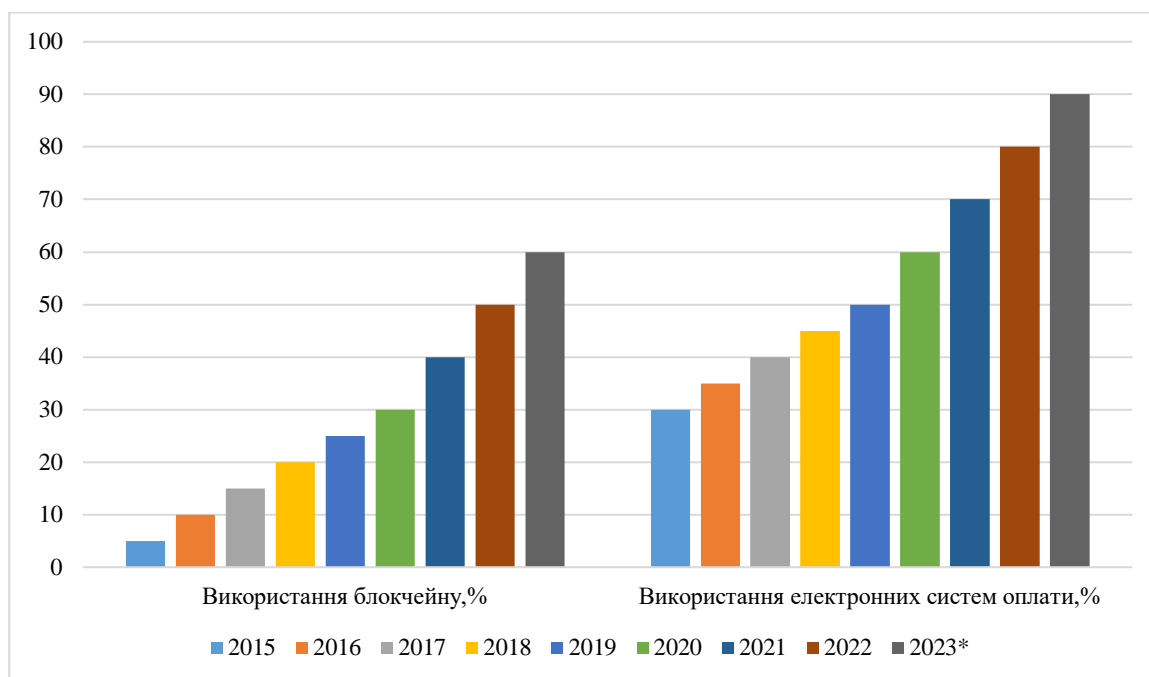
**Дані за 2023 рік є прогностичними*

Рис. 5. Динаміка обсягів Міжнародних банківських транзакцій у Німеччині,
%

Джерело: складено автором на основі [57; 58; 61].

Паралельно із забезпеченням фінансової підтримки, банки відіграють роль у розробці та впровадженні інноваційних фінансових інструментів для міжнародної торгівлі. Вони стимулюють використання електронних систем оплати, технологій блокчейну та інших інновацій, що полегшують та

забезпечують безпеку міжнародних фінансових операцій(див. Рис.6). Це сприяє розвитку сучасного та конкурентоспроможного фінансового сектору в контексті глобальних економічних зрушень [6; 55].

**Дані за 2023 рік є прогнозними*

Рис. 6. Поширення використання блокчейну та електронних систем оплати у Німеччині, %

Джерело: складено автором на основі [43; 22; 55].

Участь банків у фінансуванні міжнародної торгівлі сприяє розвитку зовнішньоекономічних відносин та підтримує стійкість національного експорту(див.Рис.7). Їхня роль виявляється не лише в забезпеченні фінансових ресурсів, але й у створенні інфраструктури для ефективного функціонування міжнародних торгових операцій.

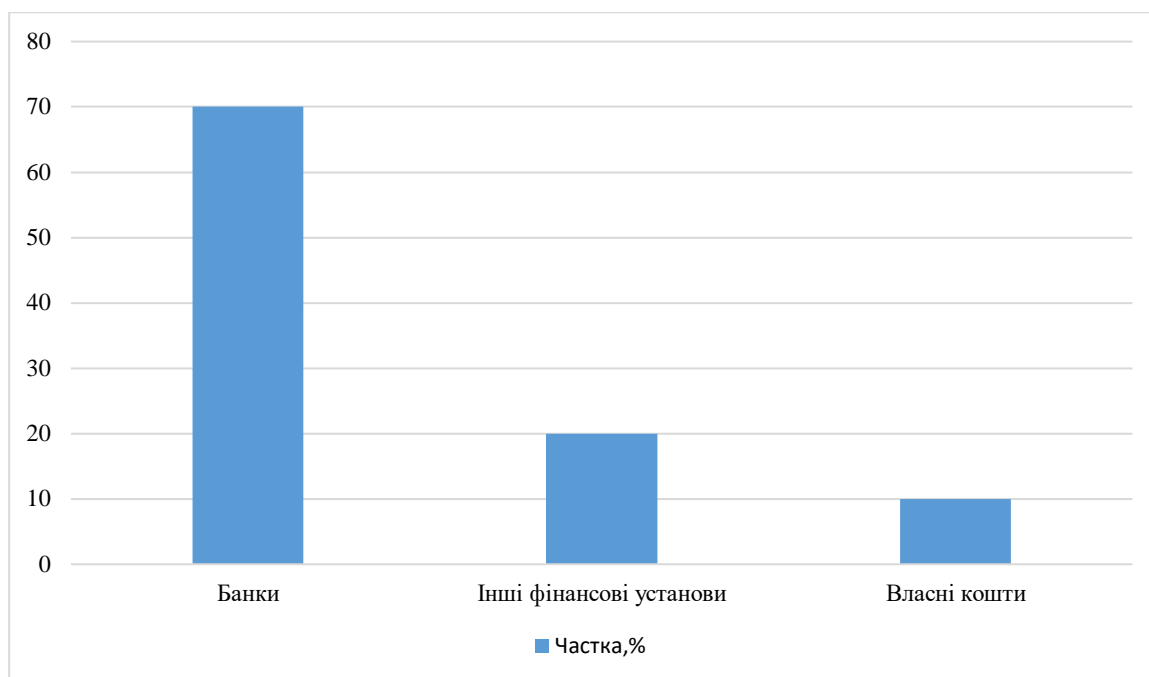

Рис. 7. Частка банків у загальному фінансуванні міжнародної торгівлі у Німеччині, %

Джерело: складено автором на основі [59; 60].

Без їхньої активної участі сучасна міжнародна торгівля втратила б частину своєї ефективності та гнучкості. Таким чином, банки стають не лише фінансовими посередниками, але і ключовими каталізаторами для розвитку та підтримки глобальних економічних відносин (Рис.8).

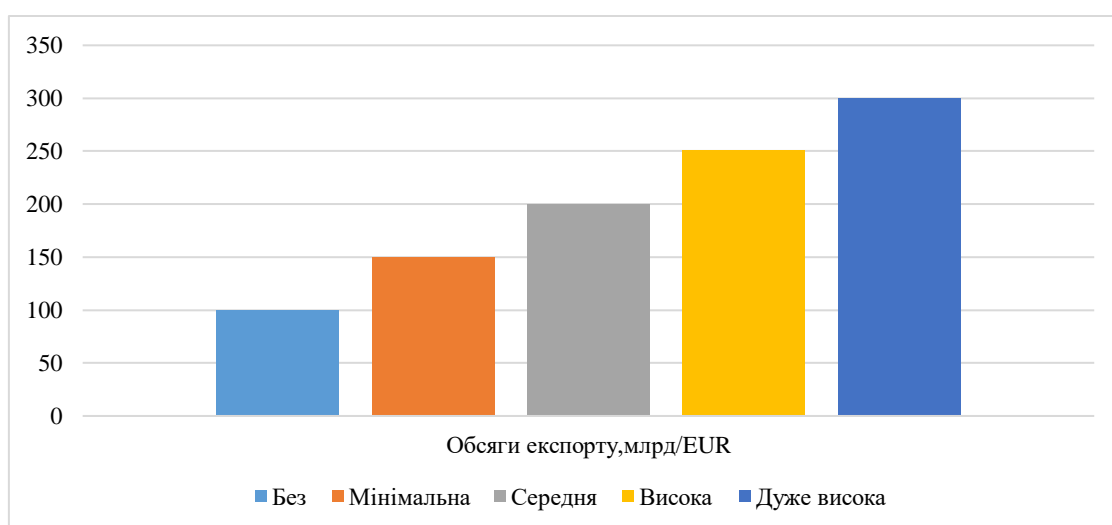

Рис. 8. Залежність обсягів національного експорту Німеччини від банківської підтримки

Джерело: складено автором на основі [61].

Небанківські фінансові установи, такі як страхові компанії, пенсійні фонди та інші інвестиційні інститути, також мають значущий вплив на економіку Німеччини. Страхові компанії, наприклад, забезпечують фінансовий захист підприємств і громадян від ризиків, що дозволяє їм ефективно управляти фінансовими обтяженнями в умовах невизначеності. Вони вносять важливий внесок у розвиток фінансового ринку та сприяють стабільності економічної системи. Ось деякі ключові аспекти, які визначають їхній вплив [22; 52]:

1. Інвестування в облігації та акції. Страхові та пенсійні інституції відіграють важливу роль у стимулюванні економічного зростання та інновацій, направляючи свої кошти в корпоративні облігації та акції. Ці інвестиції сприяють розвитку компаній та підтримують нові технологічні розробки.

2. Ризиковий капітал. Інвестиційні компанії є ключовими джерелами фінансування для підприємців, які прагнуть втілити в життя нові ідеї та технології. Завдяки їхній підтримці стартапи мають можливість розвиватися та досягати успіху.

3. Управління пенсійними активами. Пенсійні фонди, відповідальні за управління заощадженнями мільйонів людей, відіграють значну роль у функціонуванні фінансових ринків. Їхні інвестиційні рішення впливають на ціни акцій, облігацій та інших фінансових інструментів, а також на загальну економічну ситуацію (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Управління пенсійними активами

Аспекти	Опис
Роль пенсійних фондів в забезпеченні фінансової безпеки	Пенсійні фонди є ключовим інструментом для забезпечення фінансової стабільності та безпеки населення, яке збирає кошти від працівників та вкладає їх у різноманітні фінансові інструменти для майбутнього пенсійного забезпечення.
Різновиди інвестицій пенсійних фондів	Пенсійні фонди можуть інвестувати у широкий спектр активів, включаючи акції, облігації, нерухомість, фонди спільних інвестицій, альтернативні інвестиції та інші.
Вплив інвестицій пенсійних фондів на ринок капіталу	Інвестиції пенсійних фондів можуть мати значний вплив на ринок капіталу, включаючи зміну цін на акції та облігації, розвиток нових компаній та галузей, а також загальну ліквідність ринку.

Джерело: складено автором на основі [37; 41].

4. Страхування ризиків. Страхування дозволяє компаніям та приватним особам мінімізувати ризики, що сприяє їхній стійкості та розвитку. Завдяки страховим послугам підприємства та особи можуть захистити себе від фінансових втрат, пов'язаних з непередбаченими подіями.

5. Вплив на глобальні фінанси. Масштабні інвестиції іноземних коштів, здатні впливати на глобальні фінансові ринки та сприяти економічній співпраці з іншими державами. Завдяки інвестиціям в іноземні активи бізнеси можуть диверсифікувати свої портфелі та сприяти розвитку світової економіки.

6. Роль у фінансуванні інфраструктурних проєктів. Інституції можуть брати участь у фінансуванні масштабних інфраструктурних проєктів, які стимулюють економічний розвиток та модернізацію [13; 34, с. 54; 49].

Небанківські фінансові установи (НФУ) відіграють значну роль у фінансовій системі Німеччини. Вони роблять значний внесок у стабільність та конкурентоспроможність країни на світовому рівні, а також сприяють її зростанню та розвитку.

Пенсійні фонди відіграють життєво важливу роль у гарантуванні стійкості економіки країни шляхом інвестування коштів у довгострокові

активи. Це сприяє стійкості пенсійних систем, забезпечуючи матеріальну стабільність пенсіонерів та покращуючи їхнє життя. Пенсійні фонди виконують цю важливу функцію за рахунок декількох ключових механізмів:

1.Забезпечення пенсійних виплат. Пенсійні фонди є основними інституціями, що збирають та управляють коштами, призначеними для виплати пенсій. Це гарантує фінансову стійкість пенсійних систем та забезпечує матеріальну безпеку пенсіонерів, покращуючи їхнє життя.

2.Довгострокові інвестиції. Пенсійні фонди мають можливість інвестувати кошти в довгострокові активи, такі як акції, облігації та інші фінансові інструменти. Це сприяє створенню стабільних джерел доходу для фонду, а також стимулює розвиток фінансового ринку та економіки в цілому. [22; 52].

3. Стимулювання економічного зростання. Пенсійні фонди можуть відігравати важливу роль у стимулюванні економічного зростання шляхом інвестування в реальний сектор економіки. Це може бути досягнуто шляхом вкладення коштів у проекти, інфраструктуру та інші сфери, які сприяють сталому розвитку (табл. 2.4).

4. Створення фінансової стабільності. Пенсійні фонди можуть відігравати важливу роль у забезпеченні стійкості фінансової системи країни за рахунок управління диверсифікованими портфелями інвестицій та розподілом ризиків.

5. Зменшення соціальної напруги. Забезпечуючи пенсіонерів стабільним джерелом доходу, пенсійні фонди сприяють зменшенню соціальної напруги та забезпечують соціальну стабільність у суспільстві [23; 27].

Таблиця 2.4

Стимулювання економічного зростання

Об'єкт інвестування	Опис
Проекти інфраструктури	Розвиток доріг, мостів, тунелів, залізниць, аеропортів тощо, що сприяє зростанню ефективності та конкурентоспроможності економіки.
Виробничі підприємства	Інвестиції у підприємства, які виробляють товари та послуги, що мають великий попит на ринку, та сприяють створенню нових робочих місць.
Високотехнологічні інноваційні компанії	Інвестиції у компанії, що розробляють та впроваджують нові технології, які можуть зробити економіку більш конкурентоспроможною та стійкою.
Відновлювана енергетика	Інвестування у сферу відновлюваної енергетики, таку як сонячна та вітрова енергія, сприяє зменшенню залежності від вугілля та інших нестійких джерел енергії.
Інфраструктура для зелених технологій	Розвиток інфраструктури, спрямованої на підтримку зелених технологій, таких як збір та переробка відходів, екологічно чисті транспортні засоби тощо.

Джерело: складено автором на основі [13; 37; 49].

Німецькі фінансові установи, як банківські, так і небанківські, відіграють важливу роль у забезпеченні стабільності економіки країни. Їхня спільна робота сприяє створенню стійкої та ефективної фінансової системи, яка підтримує економічний ріст, сприяє сталому розвитку та покращує життя людей.

Внесок німецьких фінансових установ, банківських та небанківських, у стабільність економіки країни є неоціненним. Завдяки їхній співпраці формується стійка та надійна фінансова система, яка стимулює економічне зростання, сприяє сталому розвитку та підвищує рівень життя населення.

Німецькі фінансові установи, як банківські, так і небанківські, роблять значний внесок у забезпечення стабільності економіки країни. Їхня спільна робота сприяє формуванню стійкої та ефективної фінансової системи, яка стимулює економічний ріст, сприяє сталому розвитку та покращує життя людей.

2.3 Забезпечення стійкості фінансової системи Німеччини в розвитку сучасних умовах

Фінансова стійкість є ключовим елементом економічного розвитку кожної країни. В умовах глобалізації та економічних потрясінь забезпечення стійкості фінансової системи стає особливо важливим завданням для держав. Німеччина є однією з країн, яка успішно справляється із цим завданням.

Насамперед, слід зазначити, що Німеччина має потужну та розвинену економіку, яка є основою для стійкості фінансової системи. Розглядаючи ключові чинники цього успіху, можна назвати кілька аспектів, визначальних високий рівень економічного розвитку та фінансової стійкості Німеччини.

По-перше, Німеччина має сильну та стійку економіку завдяки своїй ефективній промисловості. Високоякісна продукція, інновації та високий рівень технологічного розвитку роблять німецьку промисловість конкурентоспроможною на світовому ринку. Німецькі підприємства, такі як Volkswagen, Siemens та Bosch, є лідерами в своїх галузях. Промисловість є важливим джерелом робочих місць в Німеччині, що сприяє стабільності національної зайнятості [14; 27; 28].

По-друге, високий рівень освіти та інноваційна активність також вносять свій внесок у процвітання Німеччини. Дуальна система навчання в Німеччині дає молоді можливість отримати практичні навички та знання, необхідні для успішної кар'єри. Випускники дуальної системи навчання мають значні переваги на ринку праці. Дуальна система навчання допомагає знизити рівень безробіття та сприяє економічному розвитку країни.

По-третє, Німеччина має щедрю соціальну політику та систему соціального забезпечення, які допомагають зменшити соціальну нерівність, підвищити рівень життя та збільшити соціальну згуртованість. Соціальні програми в Німеччині відіграють важливу роль у забезпеченні добробуту населення та стимулюванні економічного розвитку. Німецька модель

соціального забезпечення може бути успішною моделлю для інших країн [29; 34, с. 55].

Варто відзначити, що ця успішна економічна модель не є бездоганною, і є виклики, з якими Німеччина має стикатися. Наприклад, деякі критики зазначають, що Німеччина має проблеми з екологією та використанням енергії, а також потребує покращення системи соціального забезпечення.

Незважаючи на успіхи, німецька економіка має свої слабкі сторони. Екологічні проблеми, неефективне використання енергії та недоліки в системі соціального забезпечення – це лише деякі з проблем, з якими стикається Німеччина. Міцна індустрія, високий рівень технологічного розвитку та ефективна система управління грошовими потоками сприяють зміцненню фінансового сектору країни. Промисловість та послуги, такі як автомобільна промисловість, хімічна та фармацевтична галузі, є двигуном економіки, а їхній успіх впливає на фінансовий стан країни в цілому (табл.2.5).

Таблиця 2.5

Ключові фактори успіху в економічній системі Німеччини за 2023 рік

Ефективна промисловість	Ефективна соціальна політика	Можливості для вдосконалення та виклики	Інноваційна активність, високий рівень освіченості громадян
23,4% ВВП-промисловість	29,5% ВВП-Витрати на соціальне забезпечення	Проблема в екології та енергії	5,1% ВВП- витрати на освіту
7.8 млн робочих місць	3,2%- рівень безробіття	Необхідність удосконалення соціальної системи	1.3 млн студентів. в дуальній освіті
	21 млн пенсіонерів		3,1% ВВП-інвестиції в розробки і дослідження

Джерело: складено автором на основі [50; 55].

Важливою складовою стійкості фінансової системи є надійна банківська система. Надійна банківська система є важливою складовою стійкості фінансової системи з кількох причин:

1. Міжбанківські відносини. Надійна банківська система сприяє ефективному руху коштів між банками. Це, в свою чергу, підтримує ланцюгові економічні відносини та стимулює економічне зростання.

2. Депозитарна функція. Банківська система є основним механізмом зберігання та захисту коштів вкладників. Втрата довіри до банківської системи може призвести до масового виведення коштів та фінансової кризи (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Особливості депозитарної функції банку

Елемент	Опис
Приймання вкладів	Банки приймають грошові вклади від клієнтів для зберігання та забезпечення безпеки.
Забезпечення безпеки вкладів	Банки здійснюють заходи для збереження та захисту грошових вкладів від ризиків, таких як крадіжка, втрата чи несанкціонований доступ.
Гарантування доступу до грошей	Банки забезпечують можливість вкладникам зняти гроші з їхніх вкладів у будь-який час за умови дотримання встановлених правил та обмежень.
Надання кредитів на основі вкладів	Банки використовують частину прийнятих вкладів для надання кредитів іншим клієнтам, що дозволяє їм заробляти на відсотках та розширювати економіку.
Моніторинг управління ризиками	та Банки ведуть моніторинг фінансових ризиків, щоб запобігти можливим втратам вкладів та зберегти довіру клієнтів.
Розвиток фінансових інструментів	Банки розробляють та пропонують різноманітні фінансові продукти та послуги, які дозволяють вкладникам отримувати більшу вигоду від своїх вкладів.
Забезпечення ліквідності	Банки забезпечують належний рівень ліквідності, щоб мати можливість видачі коштів вкладникам при потребі без затримок та перешкод.

Джерело: складено автором на основі [13; 33; 37].

3. Кредитування економіки. Банки надають кредити підприємствам та фізичним особам, щоб сприяти економічному зростанню. Якщо банківська

система не є надійною, це може призвести до недостатку кредитів та обмеження можливостей для розвитку бізнесу та економіки загалом.

4. Функція платіжного обігу. Банки забезпечують ефективний платіжний обіг, оброблюючи транзакції та перекази коштів. Надійна банківська система гарантує безпеку та швидкість грошових переказів, що є критичним для функціонування економіки.

5. Фінансова стабільність. Стійкість банківської системи є невід'ємною частиною здорової та стійкої економіки. Надійна банківська система запобігає фінансовим кризам, забезпечує стабільність фінансового сектору та стимулює економічне зростання (табл. 2.7) [33; 34, с. 54].

Таблиця 2.7

Незалежність центрального банку Німеччини

Аспекти	Вплив на фінансову безпеку / стабільність
Незалежність у прийнятті рішень	Забезпечує стабільність цін шляхом незалежних від уряду рішень щодо монетарної політики.
	Зменшує політичний вплив на монетарні рішення, що дозволяє банку діяти відповідно до економічних потреб, а не політичних інтересів.
Прозорість	Забезпечує довіру ринків та інвесторів до дій Центрального банку, що сприяє стабільності фінансової системи.
	Дозволяє ринкам адекватно реагувати на монетарні рішення, знижуючи ризик фінансової нестабільності.
Незалежність у функціонуванні	Дозволяє банку зосередитися на основній меті забезпечення стабільності цін та фінансової системи, не будучи втягнутим у політичні конфлікти.
	Зменшує ризик втручання уряду у монетарні процеси, що може призвести до нестабільності ринків та валют.
Ефективність монетарної політики	Дозволяє банку оперативно та ефективно реагувати на економічні зміни, що сприяє стабільності фінансової системи.
	Забезпечує можливість приймати непопулярні, але необхідні рішення для запобігання фінансовим кризам.

Джерело: побудовано автором на основі використання даних [33; 34, с. 54].

Загалом, надійна банківська система визначається її здатністю забезпечити стійкість, довіру та ефективність фінансового середовища, що є важливим для економічного розвитку та функціонування суспільства. Сильна банківська система Німеччини є важливим чинником стабільності її економіки:

-Високий рівень капіталізації: Німецькі банки мають значні запаси власного капіталу, що дозволяє витримувати економічні потрясіння.

-Ефективний нагляд: Банківська система Німеччини регулюється суворими правилами та наглядом, що допомагає знижувати ризики.

-Висока ліквідність: Німецькі банки мають значні запаси ліквідних активів, що дозволяє їм легко виконувати свої зобов'язання.

-Ключова роль Бундесбанку: Національний банк Німеччини, Бундесбанк відіграє важливу роль у забезпеченні цінової стабільності та фінансової стійкості.

Система фінансового регулювання та нагляду також сприяє стійкості фінансової системи Німеччини. Компетентні регулятори та ефективні механізми нагляду дозволяють швидко реагувати на потенційні ризики та проблеми у фінансовому секторі. Давайте розглянемо деякі аспекти цієї системи, які сприяють стійкості:

1. Бундесбанк, центральний банк Німеччини, володіє значною автономією від уряду. Це дає йому можливість безперешкодно виконувати свої функції з монетарної політики та регулювання грошового обігу. Важливою складовою діяльності Бундесбанку є цільова монетарна політика. Вона полягає у встановленні певного рівня інфляції, що має сприяти стабільності цін і, як наслідок, міцності фінансової системи.

2. Федеральна служба фінансового нагляду (BaFin). BaFin – це німецький регулятор фінансового ринку, який забезпечує його стабільність та надійність. Функції BaFin включають нагляд за банками, страховими компаніями та іншими учасниками фінансового ринку. BaFin володіє

повноваженнями для проведення розслідувань, накладання штрафів та вжиття інших заходів щодо порушників.

3. Система гарантування депозитів. Німеччина використовує систему гарантування депозитів, яка захищає кошти вкладників банків у випадку банкрутства цих установ. Ця система мінімізує ризики втрат для клієнтів та сприяє загальній стійкості та надійності банківської системи країни.

4. Стратегія ризикового управління. Німеччина має чітку систему управління ризиками та регулювання ринків, спрямовану на мінімізацію фінансових ризиків та підтримку стабільності економіки. Жорсткі стандарти та вимоги, а також прозорі та підзвітні процедури – це основа ефективного регулювання фінансових ринків у Німеччині. Використання сучасних методів аналізу ризиків дозволяє Німеччині своєчасно ідентифікувати та реагувати на потенційні загрози для фінансової системи.

5. Участь у міжнародних ініціативах. Німеччина активно співпрацює з іншими країнами та міжнародними фінансовими організаціями, що дозволяє вчасно реагувати на глобальні фінансові виклики та спільно працювати над зміцненням стійкості [37; 40].

Фінансова система Німеччини є однією з найміцніших у світі завдяки комплексному підходу до регулювання та нагляду. Жорсткі стандарти, незалежність центрального банку та ефективний контроль над діяльністю фінансових установ – це ключові фактори стійкості фінансової системи Німеччини.

Соціальна система Німеччини також відіграє важливу роль у підтримці фінансової стабільності, забезпечуючи соціальний захист для населення:

1. Сталість економічного середовища. Соціальна стабільність створює сприятливий клімат для бізнесу та інвестицій. Підприємства відчують більшу впевненість в майбутньому і більше нахиляються до розширення виробництва та створення нових робочих місць, що сприяє зниженню безробіття та збільшенню доходів населення [41; 43].

По-перше, стабільне суспільство створює сприятливі умови для ведення бізнесу. Бізнес та інвестори прагнуть до роботи в середовищі, де їхні інтереси та активи захищені. Відсутність соціальних заворушень, протестів та загроз безпеці дає можливість бізнесу безперешкодно функціонувати та розвиватися, а інвесторам - бути впевненими в стійкості своїх вкладень.

По-друге, міцне й стабільне суспільство є сприятливим середовищем для розквіту громадянського суспільства та правової системи.

По-третє, соціально стабільна країна має стійкий позитивний імідж на міжнародній арені. Цей імідж приваблює іноземних інвесторів, які прагнуть вкласти свої кошти в середовище з мінімальними ризиками політичної та соціальної нестабільності. Стабільна країна, здатна гарантувати безпеку та захист інтересів бізнесу, стає магнітом для іноземних капіталовкладень, що стимулює економічний прогрес [49; 50].

Соціально стабільне суспільство - це родючий ґрунт для процвітання бізнесу та економіки. Стабільність створює сприятливе середовище для ефективного функціонування економіки, стимулює розвиток підприємництва та робить країну привабливою для інвесторів. Це веде до стійкого економічного зростання та покращення добробуту громадян [27; 29].

Інвесторів приваблюють країни та регіони, які пропонують стабільне економічне та соціальне середовище. Економічна стабільність характеризується низькою інфляцією, стійким зростанням ВВП та узгодженою фіскальною політикою. Це створює сприятливі умови для розвитку бізнесу та інвестицій, оскільки інвестори прагнуть до того, щоб їхні кошти могли зростати та приносити прибуток.

Соціальна стабільність також є важливим фактором, оскільки вона зменшує ризик для фізичної та фінансової безпеки інвестицій. Країни та регіони з низьким рівнем соціальної напруги, конфліктів та злочинності приваблюють інвесторів, оскільки вони створюють середовище, де довіра між учасниками економічного процесу є високою. Інвестори прагнуть до того, щоб їхні інтереси були захищені, а ризики мінімізовані [33; 37].

2. Стабільний фінансовий сектор як основа економічного процвітання. Стабільне соціальне середовище є ключовим фактором, що сприяє стійкості фінансового сектору. Це, у свою чергу, робить банківську систему більш відповідальною, підвищує довіру до фінансових установ та сприяє кращому управлінню ризиками:

-Відповідальна банківська система: Стабільне суспільство з чіткими правилами та інституціями сприяє більш відповідальній поведінці банків. Це означає, що банки з більшою ймовірністю надаватимуть кредити на основі здорових фінансових принципів, а не ризикованих спекуляцій.

-Підвищення довіри до фінансових установ: Коли люди відчують себе в безпеці та впевнено у своєму майбутньому, вони з більшою ймовірністю довірять банкам та іншим фінансовим установам. Це призводить до зростання депозитів та інвестицій, що стимулює економічне зростання.

-Краще управління ризиками: Стабільне суспільство з низьким рівнем злочинності та соціальних заворушень робить ведення бізнесу більш передбачуваним. Це, у свою чергу, полегшує фінансовим установам оцінювати та управляти ризиками, пов'язаними з кредитами та інвестиціями [38; 40].

3. Соціальна стабільність також грає важливу роль у забезпеченні рівномірного доступу до можливостей. Вона включає в себе стабільність політичного клімату, дотримання прав людини, соціальну справедливість та рівність перед законом. Стабільність в цих сферах створює безпечне та підтримуюче середовище для розвитку громадянського суспільства, освіти та культури.

Одним із ключових аспектів стабільного суспільства є забезпечення рівної можливості для всіх громадян. Це означає, що кожна людина має рівні шанси на отримання якісної освіти, доступ до медичних послуг, робочих можливостей та участі в політичному процесі. Зростання доходів населення виникає саме в умовах, коли кожен може реалізувати свій потенціал та мати доступ до різних сфер суспільного життя [40; 41].

Рівномірний доступ до можливостей сприяє створенню соціальної гармонії та покращенню якості життя. Сприяючи взаємному взаємодії різних соціальних груп, суспільство вирішує проблеми соціальної відокремленості та забезпечує відчуття приналежності для всіх його членів.

4. Підтримка соціальної справедливості. Стабільне суспільство, що ґрунтується на принципах соціальної справедливості, гарантує рівний доступ до освіти, охорони здоров'я та інших соціальних послуг для всіх своїх членів. Це сприяє зменшенню соціальної нерівності та стимулює економічну активність у всьому суспільстві [43; 49] :

-Стабільне суспільство: Суспільство, яке характеризується політичною та економічною стабільністю, а також верховенством права.

-Соціальна справедливість: Принцип, що гарантує всім членам суспільства рівні можливості та права.

-Рівний доступ: Можливість для всіх членів суспільства користуватися певними ресурсами чи послугами, незалежно від їхнього походження, статусу чи інших факторів.

-Освіта: Процес набуття знань та навичок, який дає людям можливість реалізувати свій потенціал та брати участь у суспільному житті.

-Охорона здоров'я: Система, яка забезпечує профілактику, діагностику та лікування захворювань.

-Соціальні послуги: Послуги, які надаються людям, які потребують допомоги, наприклад, людям з інвалідністю, людям похилого віку або людям, які живуть у бідності.

-Соціальна нерівність: Несправедливий розподіл ресурсів, можливостей та влади в суспільстві.

-Економічна активність: Економічна діяльність людей, наприклад, робота, підприємництво або інвестування [47].

Крім освіти та охорони здоров'я, інші соціальні послуги, такі як житло, соціальний захист та культурні можливості, також повинні бути доступними для всіх шарів населення. Забезпечення рівного ступеня доступу до цих послуг

створює умови для соціальної рівності, уникнення соціальної відчуженості та забезпечення гідного життя для всіх.

Загалом, соціальна стабільність взаємодіє з соціально-економічними аспектами, сприяючи сталому економічному розвитку та зменшенню нерівностей в суспільстві.

Отже, забезпечення стійкості фінансової системи Німеччини ґрунтується на сильній економіці, ефективній банківській системі, компетентних регуляторах та соціальній захищеності. Однак необхідно постійно адаптувати стратегії до змін у глобальному економічному середовищі та вдосконалювати механізми нагляду, щоб забезпечити тривалу стійкість в умовах постійної зміни.

Висновки до другого розділу

У результаті дослідження другого розділу кваліфікаційної роботи, встановлено:

1. Німеччина, як одна з найпотужніших економічних систем світу, демонструє стійкість до економічних потрясінь. Цю стійкість зумовлюють різноманітна структура економіки, значна кількість експортних ринків та високі стандарти виробництва, які мінімізують вплив зовнішніх економічних проблем. Додатково, стабільність та чітка організація фінансової системи Німеччини сприяють зниженню ризиків у періоди економічної нестабільності.

2. Німеччина завдяки своїй системі соціального забезпечення здатна підтримувати фінансову стабільність. Різноманітні соціальні програми та заходи підтримки населення нівелюють негативний вплив економічних потрясінь, стимулюючи споживчу активність та гарантують стійкість економічної системи.

3. Німеччина завдяки диверсифікації економіки, що не зосереджена на одній галузі, а охоплює широкий спектр ринків інших країн, мінімізує вплив економічних проблем у конкретних секторах. Гнучкість ринків праці

забезпечує швидку адаптацію до змін в економіці, знижуючи ризики безробіття та стимулюючи стабільну споживчу активність.

ВИСНОВКИ

У результаті дослідження фінансової безпеки як складової економічної безпеки Німеччини, встановлено:

1. Вивчено наукові підходи до визначення сутності фінансової безпеки. Фінансова безпека - це багатогранна концепція, яка охоплює економічні, політичні, соціальні та інші аспекти. Її визначення залежить від численних факторів, таких як стан економіки, політичний клімат, рівень життя та геополітична ситуація. З часом сутність фінансової безпеки еволюціонує, тому її розуміння та забезпечення потребують постійного оновлення. Досягнення фінансової безпеки потребує комплексного підходу, що включає економічну політику, фінансове регулювання, стратегічне планування та соціально-економічний розвиток. Це часто потребує співпраці на міжнародному рівні для розробки спільних стратегій та механізмів контролю. Ефективна фінансова безпека ґрунтується на розумінні потенційних загроз, моніторингу негативних тенденцій та своєчасному реагуванні. Залучення громадськості до обговорення та вирішення питань фінансової безпеки є ключовим фактором для забезпечення стабільності та процвітання суспільства.

2. Визначено роль фінансової безпеки в економічній стабільності країни. Фінансова безпека: запорука стійкості та процвітання. Фінансова безпека - це не просто запобігання кризам, а й ключовий фактор, що забезпечує стійкість та процвітання всієї економічної системи. Її фундаментом є надійність банків, фінансових установ та ринків. Однак, фінансові загрози, такі як кризи, шахрайство та кібератаки, можуть серйозно підірвати цю стійкість. Тому важливо розвивати ефективні системи протидії та моніторингу для мінімізації цих ризиків. Країни з високим рівнем фінансової безпеки зазвичай приваблюють більше інвестицій, оскільки інвестори цінують стабільність та надійність ринків. Це, в свою чергу, сприяє розвитку бізнесу та підприємництва, адже підприємства отримують доступ до вигідних умов фінансування та захищені від фінансових турбулентностей. Не можна

недооцінювати вплив фінансової безпеки на соціальну стабільність. Вона прямо впливає на рівень зайнятості, доходи населення та загальний рівень життя.

3. Досліджено сучасний стан фінансової інфраструктури Німеччини. Німеччина пишається своєю розвиненою та ефективною фінансовою системою, яка є однією з найстійкіших у світі. Її фундаментом слугують надійні та консервативні банки, що здобули визнання завдяки своєму відповідальному підходу до управління ризиками. Широка мережа фінансових установ, що включає банки, страхові компанії, інвестиційні фонди та фінтех-компанії, забезпечує доступ до різноманітних фінансових послуг для всіх верств населення та підприємств. Держава активно впроваджує цифрові технології у фінансовому секторі, що значно підвищує зручність та ефективність надання послуг. Онлайн-банкінг, електронні платіжні системи та фінтех-стартапи стають все більш популярними, свідченням чого є те, що понад 80% німців вже користуються онлайн-банкінгом, а обсяги транзакцій через електронні платіжні системи зросли на 15% за останній рік. Як член Європейського Союзу, Німеччина тісно співпрацює з іншими країнами ЄС у сфері фінансової регуляції та стандартизації, що гарантує відповідність її фінансової системи європейським нормам. Незважаючи на значні успіхи, фінансова інфраструктура Німеччини не позбавлена викликів. Зміни в регулятивному середовищі, кібербезпека та впровадження новітніх технологій вимагають постійного вдосконалення та адаптації системи. Ці виклики одночасно відкривають нові можливості для подальшого розвитку та зміцнення фінансової стійкості країни.

4. Проаналізовано роль німецьких фінансових банківських і небанківських установ у забезпеченні стабільності економіки держави. Німецькі фінансові установи відіграють життєво важливу роль у підтримці реального сектору економіки, малого та середнього бізнесу, що є ключовими факторами створення робочих місць та стимулювання економічного зростання. Банки та інші фінансові інституції роблять значний внесок у

забезпечення стабільності фінансової системи завдяки наданню кредитів, управлінню ризиками та налагодженню фінансового посередництва. Важливу роль відіграють німецькі банки, надаючи фінансову підтримку компаніям у сфері зовнішньоекономічної діяльності, що сприяє зростанню обсягів експорту та зміцненню міжнародних торговельних зв'язків. У 2023 році малому та середньому бізнесу було надано понад 100 мільярдів євро кредитів, що призвело до створення понад 500 тисяч нових робочих місць та сприяло економічному зростанню на рівні 1.5% ВВП. Фінансові установи активно інвестують у високотехнологічні галузі та інноваційні проекти, що стимулює розвиток новітніх технологій та підвищує конкурентоспроможність економіки. У 2023 році обсяги німецького експорту становили понад 1.4 трильйона євро, що стало можливим завдяки активній фінансовій підтримці з боку банків. Важливою функцією фінансових установ також є регулювання фінансових ринків та контроль за фінансовими інструментами, що дозволяє запобігати фінансовим кризам та гарантувати стабільність.

5. Досліджено забезпечення стійкості фінансової системи Німеччини в сучасних умовах. Німеччина пишається своєю розвиненою та стійкою фінансовою системою, яка є однією з найкращих у світі. Її фундаментом слугують надійні та відповідальні банки, страхові компанії та фондовий ринок, які гарантують стабільність та безпеку фінансових послуг. Уряд Німеччини активно регулює та контролює фінансовий сектор, що мінімізує ризики та сприяє високому рівню довіри до фінансових інституцій. У 2023 році завдяки ефективному контролю було виявлено та запобігло понад 50 випадкам фінансових махінацій. Німеччина постійно впроваджує інновації та нові технології, щоб зробити фінансові послуги більш ефективними та безпечними. Країна пильно стежить за глобальними економічними та фінансовими тенденціями, що дозволяє їй оперативно реагувати на зовнішні виклики та зберігати стабільність фінансової системи. Німеччина тісно співпрацює з міжнародними фінансовими інституціями, такими як Міжнародний валютний фонд та Європейський центральний банк, для спільного вирішення глобальних

фінансових проблем та забезпечення стабільності на світовому рівні. У 2023 році Німеччина виділила понад 10 мільярдів євро на підтримку міжнародних фінансових ініціатив, спрямованих на боротьбу з глобальними фінансовими кризами та підтримку стабільності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Барановський О. І. Загрози фінансовій безпеці фондового ринку. Фінанси України. 2016. № 3. С. 15-33. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fu_2016_3_4 (дата звернення: 13.02.2024).
2. Барановський О. І. Індикатори фінансової безпеки фондового ринку. Фінанси України. 2016. URL: № 5. С. 57-81. <http://dspace.ubs.edu.ua/jspui/handle/123456789/747> (дата звернення: 08.02.2024).
3. Барановський О. І. Філософія безпеки : монографія у 2 т. Т. 1. К. : УБС НБУ, 2014. Основи економічної і фінансової безпеки економічних агентів. 831 с.
4. Басс Д. Я. Фінансова безпека як складова економічної безпеки України. URL: file:///C:/Users/%D0%9A%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B2%D0%B0%D1%87/Downloads/Nzizvru_2016_3_3.pdf (дата звернення: 06.02.2024).
5. Вовк В. Я. Теоретичні засади забезпечення фінансової безпеки банку. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2012-4_0-pages-200_204.pdf (дата звернення: 01.02.2024).
6. Вовченко Р. С. Фінансова безпека банківського сектору економіки України : дис. ... канд. екон. наук: 08.00.08. К., 2016. 237 с. URL: <http://ubs.edu.ua/images/PDF/vovchenkodisser.pdf> (дата звернення: 03.02.2024).
7. Геєць В. М. Концепція економічної безпеки України. В. М. Геєць, Економіст. 1998. № 7-9. С. 63-82.
8. Григорова-Беренда Л.І., Казакова Н.А., Касьян С.А., Ханова О.В., Непрядкіна Н.В. Кваліфікаційна робота: методичні рекомендації до виконання. ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2019. URL:

<https://ekhnuir.karazin.ua/items/eedd03ad-b5b5-46e9-91a1-7ec9a70738ae>

(дата звернення: 03.02.2024)

9. Дмитренко Е. Фінансова безпека держави потребує нормативно-правового регулювання. Віче. 2003. №10. С. 53-55.
10. Дмитрієв Є. Є. Сучасний американський досвід оцінювання рівня національної фінансової безпеки та можливість його використання у вітчизняній практиці. Проблеми системного підходу в економіці: електронне наукове фахове видання. URL: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/PSPE/2011_2/Dmitriev_211.htm (дата звернення: 26.02.2024).
11. Досвід Німеччини для викликів фінансового моніторингу для неприбуткових організацій України. URL: <https://cedem.org.ua/news/dosvid-nimechchyny-finmonitoryng/> (дата звернення: 17.02.2024).
12. Економічна безпека : [навч. посіб.] за ред. З. С. Варналія. К. : Знання, 2009. 647 с.
13. Економічна безпека : навч. Посібник. В. І. Франчук та ін.; за ред. В. І. Франчука. Львів : ЛьвДУВС, 2010. 244 с.
14. Економічна безпека : навч. посібник О. Є. Користін та ін.; за ред. О. М. Джужі. К. : Всеукр. асоціація вид. «Правова єдність», 2010. 368 с.
15. Економічна безпека держави: міждисциплінарний підхід : кол. монографія за наук. ред. Є. В. Хлобистова. Черкаси : Видавець Чабаненко Ю. А., 2013. 642 с.
16. Єпіфанов А. О., Пластун О. Л., Домбровський В. С. Фінансова безпека підприємств і банківських установ : монографія. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2009. 295 с.
17. Єрмошенко М. М. Фінансова безпека держави: національні інтереси, реальні загрози, стратегія забезпечення М. М. Єрмошенко. К. : КНТЕУ, 2001. 309 с.

18. Єрмошенко М. М. Фінансова складова економічної безпеки: держава і підприємство: наук. монографія М. М. Єрмошенко, К. С. Горячева. К.: Національна академія управління, 2010. 232 с.
19. Живко З. Б., Павлів М. М. Фінансова безпека країни та суб'єктів господарювання. Ефективна економіка. 2014. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3607> (дата звернення: 03.02.2024).
20. Загарій В. П. Ключові характеристики фінансової безпеки як системи. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2838> (дата звернення: 04.02.2024).
21. Калантай А. М. Роль і місце фінансової безпеки в контексті національних інтересів. А. М. Калантай, Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. 2012. №1. С. 143-153.
22. Калач Г. Фінансова безпека держави в умовах глобалізації. Г. Калач, Науковий вісник Національної академії державної податкової служби України. 2004. Вип. 4(26). С. 115-120.
23. Коломієць О. В. Концепт міжнародної безпеки в контексті глобалізації : монографія О. В. Коломієць. Київ : Видавництво КиМУ, 2013. 426 с.
24. Коломієць О. В. Особливості системи міжнародної безпеки в умовах глобалізації. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/50595074.pdf> (дата звернення: 21.02.2024).
25. Корецька О. В. Фінансова безпека як складова економічної безпеки. URL: [file:///C:/Users/%D0%9A%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B2%D0%B0%D1%87/Downloads/Nvkhdu_en_2015_14\(2\)_27.pdf](file:///C:/Users/%D0%9A%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B2%D0%B0%D1%87/Downloads/Nvkhdu_en_2015_14(2)_27.pdf) (дата звернення: 24.02.2024).
26. Костюченко В. М. Концептуальні підходи до визначення фінансової безпеки в умовах глобалізації світової економіки (обліковий вимір). URL:

- <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/7634/1/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D0%BA%D0%B8.pdf>. (дата звернення: 28.02.2024).
27. Кравчук Н. Я. Фінансова безпека держави: реальність і доцільність в умовах глобалізації. Н. Я. Кравчук, Вісник Тернопільського академії народного господарства, 2000. Вип. 9. С. 121-126.
 28. Кубах Т. Г. Сутність фінансової безпеки як складової економічної безпеки держави. Т. Г. Кубах, Вісник Української академії банківської справи, 2007. № 2(23). С. 46-50.
 29. Лелюк С. В. Методичний підхід до оцінювання фінансової безпеки регіонів України. Економічний аналіз, 2014. № 1. Том 17. С. 139-145.
 30. Ляхович О. О., Піддубна Л. В. Теоретичні засади забезпечення фінансової безпеки регіону. URL: <file:///C:/Users/%D0%9A%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B2%D0%B0%D1%87/Downloads/ojsadmin,+Ve1008.pdf> (дата звернення: 19.02.2024).
 31. Маграсова В. Г. Зарубіжний досвід забезпечення економічної безпеки регіону. В. Г. Маграсова, Науковий вісник ЧДІЕУ, 2011. № 1(9). С. 53-61.
 32. Марченко О. М., Пушак Я. Я., Ревак І. О. Фінансова безпека держави : навч. посібник. Львів, 2020. 356 с.
 33. Матвійчук В. І., Нешко Р. М. Фінансова безпека регіону як складовий елемент фінансової безпеки держави. Фінанси, облік, банки, 2017. № 1 (22). С. 125-134.
 34. Мелих О. Фінансова безпека держави: сутність, критерії оцінки та превентивні заходи зміцнення. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/11687/1/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%8F%202013_1.pdf (дата звернення: 12.02.2024).

35. Михайлюк В. В. Еволюція поняття фінансова безпека держави в глобальних умовах розвитку. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3359> (дата звернення: 05.02.2024).
36. Муляр-Соломко Т. В. Підвищення фінансової безпеки держави на основі венчурного інвестування: дис. на здобуття наук. ступеню канд. економ. наук: спец. 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит, ЖДТУ Т. В. Муляр-Соломко Київ, 2012. 182 с.
37. Ніколаєнко Ю. В., Шишлов Т. А. Зарубіжний досвід регулювання економічної безпеки національної економіки. URL: <http://global-national.in.ua/archive/14-2016/43.pdf> (дата звернення: 23.02.2024).
38. Нікольчук Ю. М. Фінансова безпека регіону: наукові підходи до ідентифікації поняття. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2020. № 6. С. 73–77.
39. П'ятницька Г. Т. Фінансова стійкість як базис для визначення стратегічного вектору інноваційного розвитку підприємства Г. Т. П'ятницька, В. С. Найдюк, Інвестиції: практика та досвід, 2018. № 4. С. 7-16.
40. П'ятницька Г. Т., Федулова І. В. Фінансова безпека країни та підприємства: визначення, взаємозв'язок і ризику забезпечення. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/7_2020/16.pdf (дата звернення: 07.02.2024).
41. Петрович Й. М. Економіка підприємства : підручник за заг. ред. Й.М. Петровича. 2-ге вид., виправл. Львів : «Магнолія 2006», 2007. 580 с.
42. Полторак А. С. Фінансова безпека держави в умовах глобалізації: теорія, методологія та практика : монографія. Миколаїв : МНАУ, 2019. 463 с.
43. Попович В. М. Сутність економіко-кримінологічної трансформації організаційно-управлінських та фінансово-правових

- елементів теорії детінізації економіки. В. М. Попович, Вісник Одеського інституту внутрішніх справ, 2001. №2. С. 124-131.
44. Пушак Я. Я., Ревак І. О. Фінансова безпека держави : навч. посіб. Львів, 2020. 356 с.
45. Ризики і загрози фінансовій безпеці сектору державних фінансів та шляхи їх подолання, О. С. Білоусова, В. І. Гаркавенко, А. І. Даниленко та ін. К.: ДННУ «Акад. фін. управління», 2013. 308 с.
46. Семенов А. Ю. Сутність та значення фінансової безпеки держави. А. Ю. Семенов, А. В. Хомутенко, В. Ю. Барвінок, Науковий вісник Херсонського державно Вип. 29, Ч. 2. С. 117-120.
47. Соловійов В. І. Фінансова безпека як основоположний фактор незалежності держави. В. І. Соловійов Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу, 2011. №3(15). С. 149-152.
48. Управління фінансово-економічною безпекою. URL: <https://old.library.kr.ua/bookexhibit/per.html> (дата звернення: 11.02.2024).
49. Шевчук І. В. Забезпечення економічної безпеки у Федеральній Республіці Німеччина. URL: <http://pag-journal.iei.od.ua/archives/2018/7-2018/17.pdf> (дата звернення: 09.02.2024).
50. BBC. Germany Economic News. URL: <https://www.bbc.com/news/world-europe-68361717> (дата звернення: 15.04.2024).
51. Boerse Frankfurt. URL: <https://www.boerse-frankfurt.de/en> (дата звернення: 15.04.2024).
52. Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht (BaFin). Annual Report. URL: https://www.bafin.de/EN/PublikationenDaten/Jahresbericht/jahresbericht_no_de_en.html (дата звернення: 24.03.2024).
53. Bundesbank. National Accounts. URL: <https://www.bundesbank.de/en/statistics/macroeconomic-accounting-systems/national-accounts> (дата звернення: 22.03.2024).

54. Coface. Country Risk Files: Germany. URL: <https://www.coface.com/news-economy-and-insights/business-risk-dashboard/country-risk-files/germany> (дата звернення: 07.04.2024).
55. Deutsche Welle. Economy in Germany. URL: <https://www.deutschland.de/en/germany-economy> (дата звернення: 22.03.2024).
56. Encyclopaedia Britannica. Germany: Economy. URL: <https://www.britannica.com/place/Germany/Economy> (дата звернення: 09.03.2024).
57. European Union. Germany: Country Profile. URL: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/eu-countries/germany_en (дата звернення: 22.03.2024).
58. European Union. Germany: Economic Forecast. URL: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-surveillance-eu-economies/germany/economic-forecast-germany_en (дата звернення: 12.04.2024).
59. International Monetary Fund (IMF). Germany's Real Challenges: Aging, Underinvestment, and Too Much Red Tape. URL: <https://www.imf.org/en/News/Articles/2024/03/27/germanys-real-challenges-are-aging-underinvestment-and-too-much-red-tape> (дата звернення: 12.04.2024).
60. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). Germany Economic Snapshot. URL: <https://www.oecd.org/economy/germany-economic-snapshot/> (дата звернення: 22.03.2024).
61. The Banks. Germany. URL: <https://thebanks.eu/countries/Germany> (дата звернення: 22.03.2024).
62. Григорова-Беренда Л.І., Казакова Н.А., Касьян С.А., Ханова О.В., Непрядкіна Н.В. Кваліфікаційна робота: методичні рекомендації до виконання. ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2019. URL:

<https://ekhnuir.karazin.ua/items/eedd03ad-b5b5-46e9-91a1-7ec9a70738ae>

(дата звернення: 03.02.2024).